

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי
תכניות לימודים ייחודיות

שם ביה"ס/המוסד: מספר בתי ספר
שם התכנית הייחודית: מוזיקה יהודית ישראלית כמורשת תרבותית
תחום הדעת: מוזיקה
מספר יחידות הלימוד: 5
סמל מוסד:

מוזיקה יהודית ישראלית כמורשת תרבותית

תכנית לימודים ייחודית לבגרות

5 יחידות

למידה משמעותית והיבחנות בדרך של הערכה חילופית

למגמות מוזיקה

אולפנת עפרה

אולפנת אבן שמואל

אולפנה שירת הים נווה צוף

אולפנת בנייע ישורון פי"ת

תיכון ריגלר נתניה

אולפנת הללי גבעת וושינגטון

אולפנה לאמנויות ירושלים

ישיבת כפר גנים פתח תקווה

ישיבת בנייע נר תמיד חשמונאים

ישיבת בנייע קרית הרצוג בני ברק

ישיבת כינור דוד עטרת

ישיבת אמי"ת המר רחובות

ישיבת חברותא כפר בתיה

חלק א

הרקע לפיתוח התכנית והתפיסה הרעיונית של התכנית (הרציונל) מוזיקה יהודית ישראלית כמורשת תרבותית

א. רקע

מטרת התכנית – פיתוח תכנית לימודים למגמות מוזיקה השמות דגש מיוחד על תחומי הביצוע והיצירה וכן על תכנים מוזיקליים יהודיים וישראלים בדרך של הערכה חלופית. תלמידים בבתי הספר העל יסודיים נפגשים עם הפאן היהודי בכל מקצועות הלימוד החל בתנ"ך, תלמוד, היסטוריה, ספרות ואומנויות. מן הראוי שמפגש זה יבוא לידי ביטוי גם בלימודי המוזיקה המהווה מרכיב מרכזי בתולדות עמנו ובמעגל חיינו.

המוזיקה היהודית עבור העם היהודי הינה נכס צאן ברזל, אשר מלווה אותו לאורך הדורות. התוכנית המוצעת באה לשפוך אור על נושאים מוזיקליים יהודיים עליהם בנויה התרבות היהודית ישראלית בת זמננו - תפילות בנוסחים שונים, שירים וזמירות באירועים משמחים, שבתות וחגים.

המעבר מפסיביות של האזנה לאקטיביות של נגינה וביצוע ווקאלי הוא חוט השדרה העומד בבסיס תכנית זו.

רוח התכנית מושתתת על תפישות תרבותיות המותאמות לרוח ולזהות היהודית והישראלית. התכנית מדגישה את פיתוח יכולות הנגינה, העיבוד וההלחנה במסגרת שיעורי המוזיקה על מנת לעודד ולקדם ביצוע ויצירה.

קיימת התייחסות למוזיקה יהודית-ישראלית על סגנונותיה השונים, מוזיקה שהייתה חבויה עד היום בצילה של המוזיקה המערבית הכללית.

זה המקום להדגיש את החשיבות בפיתוח יכולות הלחנה דרך טקסטים מתוך העולם היהודי והישראלי העשיר, כמו פיוטים, שירי תפילה, פסוקים ויצירות הן בשירה והן בנגינה. היצירה היא אופן נעלה להבעת המחשבות, הרגשות והמיומנויות. על כן, חשוב ביותר לעודד את תחומי הביצוע והיצירה המקורית הנותנים לתלמיד אפשרות לביטוי רגשי נעלה.

מטרתה של התוכנית הייחודית להעניק מענה למגמות המוזיקה המעוניינות להתאים את הלמידה לאופי, לסגנון ולצרכים של התלמידים וגם של המורים. לשם כך אנו מגישים הצעה ללימוד התוכנית הייחודית-מוזיקה יהודית-ישראלית כמורשת תרבותית בדגש לחלופות בהערכה לאורך כל שנות הלימוד. כלומר, התלמיד ילמד למידה משמעותית שתבוא לידי ביטוי בדרכים השונות שבהן התלמיד יבחן: עבודת עמיתים, עבודת חקר, תלקיט מבחנים ועוד. דרך הערכות חילופיות אלו תוביל את התלמיד להבנה, העמקה ומקצועיות בידע התיאורטי והמעשי.

ב. ייחודיותה של התכנית

ייחודיותה של התכנית באה לידי ביטוי בשתי נקודות מרכזיות:

1. ביצוע ויצירה אישית

חלק ניכר מתלמידי מגמות המוזיקה מגיעים למגמה עם רקע מוזיקלי ביצועי, לאחר שנות לימוד ונגינה בקונסרבטוריונים השונים. מגמות המוזיקה משלימות את החסר ומוסיפות נדבך לימודי בעיקר בתחום העיוני.

עם זאת, ישנן מגמות שתלמידיהם אינם לומדים בקונסרבטוריונים ומגיעים למגמה עם רמת נגינה התחלתית. לכן, על מגמות המוזיקה להעניק מענה המתאים לתלמידיהם ולאפשר להם להיחשף לכמה שיותר שעות שבועיות לתחום הנגינה הביצועית בסגנונות שונים לצד העשרתם ועידודם בתחומי היצירה האישית {עיבוד והלחנה}. למגמות מתקבלים תלמידים המעוניינים להשקיע וללמוד מוזיקה בצורה מקצועית ומעמיקה.

התלמידים המתקבלים למגמה הם בעלי יכולות מוזיקליות גבוהות (קצב, שמיעה פנימית, זיכרון מוזיקלי). כל תלמידי המגמה מחויבים ללמוד כלי נגינה עם מורה פרטי במהלך כל שנות הלימודים במגמת המוזיקה. על רכז המגמה לעקוב שהתלמיד לומד ומתקדם - בין אם השיעורים מתקיימים בבית הספר ובין אם אצל מורה פרטי או בקונסרבטוריון.

מומלץ לתלמידים להיעזר במורה פרטי לנגינה ללימוד חומרי הביצוע השונים הנלמדים במגמה במסגרת הרכבים, פרויקטים שונים ומטלות שונות במסגרת הלימודים העיוניים. התכנית שמה דגש על הצד הביצועי ומטרה זו באה לידי ביטוי בכך שתהליך הפנמת החומר הנלמד, דרכי הערכה שונות ומטלות הניתנות לתלמידים באים לידי ביטוי בדרך מעשית של ביצוע ויצירה.

התלמיד נבחן בחלופות בהערכה על ידיעתו התיאורטית את החומר, ובעיקר על יכולתו להביא לידי ביטוי מעשי את כל שלמד, הן ברמה האישית והן במסגרת ההרכב.

2. מוזיקה יהודית-ישראלית

כל אומה מפארת את תרבותה ויוצריה. אף אנו מחנכים ללמוד וללמד, להוקיר ולכבד את המורשת התרבותית המסורתית המוזיקלית שלנו. אנו רואים חשיבות רבה בהכנסת תחום זה למגמות המוזיקה - כעיקר תכנית הלימודים של ספרות המוזיקה לצד ספרות כללית.

המוזיקה היהודית כמורשת המוזיקלית של העם היהודי לדורותיו כוללת :

- מוזיקה ליטורגית, מוזיקה אמנותית ומוזיקה פופולארית.
- מגוון קצבים וצלילים שהושפעו מתרבויות מוזיקליות שונות לאורך תקופה של 3,000 שנה, החל מהתרבות המזרח-תיכונית העתיקה, ובהמשך בתרבויות השונות בארצות התפוצה בהן היה העם היהודי מפוזר במשך כ-2,000 שנה, ועד הקמת מדינת ישראל וימינו אלה.

על המוזיקה היהודית והישראלית לכל צורותיה וגווניה להיות ענף חשוב של החינוך המוזיקלי של תלמידים.

ללימוד המוזיקה היהודית שתי מטרות מרכזיות :

- למידת היצירה המוזיקלית.
- חיזוק הקשר והחיבור של התלמיד לזהות היהודית והישראלית דרך החיבור למוזיקה.

ג. מספר יחידות הלימוד בתכנית

3 יחידות לימוד המהוות 60% מהחומר לבגרות שיכללו :

תורת המוזיקה + ביצוע = 30% (שעתיים שבועיות במשך 3 שנים)

תולדות המוזיקה + ביצוע = 30% (שעתיים שבועיות במשך 3 שנים)

בנוסף ילמדו התלמידים לעבד ולהלחין שירים ויצירות כליות, לבצע אותם וכל זאת דרך תכנים יהודיים וישראלים כמו : פיוטים, תפילה, טקסטים מתוך התנ"ך, מעגל השנה וכו'. כמו כן, על ידי הנגינה יוכלו התלמידים לבטא ולהביע את עצמם בנושאי זהות אישיים, יהודיים וישראלים המעסיקים אותם.

2 יחידות לימוד המהוות 40% מהחומר לבגרות :

1 י"ל הרכבי וביצוע

1 י"ל ביצועית/עיונית

גרעין תכנית הלימודים:

הערכה			שעות שנתיות	
מבחנים והערה חלופית	1. חומר עיוני שכולל את כל הבסיס של תורת המוזיקה 2. דרגות והרמון שירים ישראלים	20%	6 ש"ש	תורת המוזיקה
5% מהציון - רהרמוניזציה	בכתות יא' יב' יתבקשו התלמידים ליישם רהרמוניזציה בצ'ארט נתון מראש עם הרמוניה בסיסית, תוך שימוש בטכניקות שנלמדו. התלמידים יעשירו וירחיבו את ההרמוניה בכפוף למלודיה הנתונה.	10%		
5% פרויקט סיום	בכתה יב' – פרויקט סיום כתיבה וביצוע מחודשים לשיר עברי- ישראלי/ פיוט/ ניגון			
מבחנים והערה חלופית	1. עיקר הלימוד ביחידה זו יהיה מבוסס על תוכנית הלימודים במוזיקה יהודית. 2. רקע היסטורי, ז'אנרים, האזנה והגדרות חשובות של המוזיקה המערבית.	20%	6 ש"ש	תולדות המוזיקה
5% מהציון - יא' 5% מהציון - יב'	ביצוע של 2 סגנונות מתוך החומר הנלמד במוזיקה יהודית: קטע אחד בסוף כיתה י"א וקטע שני במהלך כיתה י"ב.	10%		

2.2 יחידות שהן 1 י"ל הרכבי וביצוע ו-1 י"ל ביצועית/עיונית המהוות 40% מהחומר לבגרות

הערכה	שעות שנתיות	
<p>הרכבי ביצוע ונגינה בקונצ'רטים :</p> <p>הרכב מוזיקה יהודית, הרכב מוזיקה ישראלית, מוזיקת עולם, הרכב מוזיקה קלאסית.</p> <p>בהרכב קלאסי חשוב לבצע יצירות מתוך החומר הנלמד במוזיקה מערבית- תוך חזרה על המאפיינים של התקופה ושל הז'אנר הנלמד *בהרכב ג'אז – מומלץ ללמוד ולבצע יצירות שנושקות לתולדות המוזיקה המערבית ויכולות להעמיק את הלימוד וההבנה דרך הביצוע. למשל יצירות של ג'ורג' גרשווין כגון: רפסודיה בכחול, פורגי ובס.</p>	20%	6 ש"ש
<p>אפשרות 1: עיבוד והלחנה או הרחבת תחום הביצוע.</p>	20%	3 ש"ש
<p>אפשרות 2: יחידה עיונית-הרחבת לימוד על נושא מתוך כלל הנושאים המוצגים בתכנית. המלצה: העמקה של נושא מתחום המוזיקה המערבית או המוזיקה היהודית</p>		

חלוקת השעות במשך שלוש שנים - סה"כ 21 שעות :

תולדות המוזיקה המערבית - 3 ש"ש

תולדות המוזיקה היהודית - 3 ש"ש

תורת המוזיקה - 6 ש"ש

הרכבים - 6 ש"ש

יחידה ביצועית/עיונית - 3 ש"ש

ד. כותבי התכנית ושותפיה

- מרב ברנר -** מוזיקאית יוצרת, בוגרת בר אילן, מנהלת את מגמת המוזיקה בישיבת אמ"ית חברותא, מנצחת מקהלות ומדריכה ארצית בעל-יסודי בחמ"ד. מוזיקאית, עוסקת בתחומי הביצוע, עיבוד, הלחנה והוראה. בוגרת לימודי תואר שני בקומפוזיציה באוניברסיטת בר אילן, מנהלת את מגמת המוזיקה באולפנת עופרה.
- קרן גולן-** מוזיקאית, פסנתרנית, בוגרת רימון, מנהלת את מגמת המוזיקה באולפנה למוזיקה ומחול "שירת הים". בעלת תואר M.Ed בחינוך מוזיקלי מכללת לוינסקי.
- רינת קיסר-** מוזיקאית, פסנתרנית, מנהלת הרכבי שירה ומקהלות, בוגרת האקדמיה למוזיקה.
- אסתי קמאי-** מוזיקאי בוגר רימון, מנהל את מגמת המוזיקה בישיבת כינור דוד. מנהלת את מגמת כר"ם מוזיקה באולפנית ישורון, פסנתרנית בוגרת האקדמיה למוזיקה ע"ש רובין, בוגרת תואר שני עם תזה במוזיקה מערבית באוניברסיטת בר-אילן.
- אביטל ברנר-** בעלת תואר שני מאוניברסיטת בר-אילן, מוזיקאית, מנהלת את מגמת מוזיקה בישיבה התיכונית בני ברק, בישיבה התיכונית נר תמיד חשמונאים. מדריכה ארצית למוזיקה במגזר החרדי. מוזיקאית, זמרת ויוצרת. בעלת תואר שני במוזיקולוגיה מאוניברסיטת בר אילן. ניהלה את מגמת המוזיקה בישורון. מנהלת את מגמת המוזיקה באולפנת הללי גבעת וושינגטון.
- חגית כפיר -** פסנתרנית, בוגרת אוניברסיטת בר אילן ובעלת תואר שני בניהול. מנהלת את המסלול למוזיקה בישיבה התיכונית למדעים ואומנויות קריית אתא, מנצחת מקהלות ומנחת הרכבים.
- חנה גלפנד-** בוגר האקדמיה במסלול תיאוריה וקומפוזיציה, בעל תואר שני בר-אילן, מנהל את מגמת המוזיקה ישיבת כפר גנים. בוגרת האקדמיה בי-ם בהוראת המוזיקה ופסנתר, מנהלת את מגמת המוזיקה באולפנת אבן שמואל.
- אביאל בן עמי-** מנהלת את מגמת המוזיקה באולפנה לאמנויות בירושלים, מוזיקאית, פסנתרנית.
- צופיה כהן-** מוזיקאי, מנהל את מגמת המוזיקה בתיכון אמית ברחובות, פסנתרן.
- חיה רוזנשטיין-** מוזיקאית, מלמדת במגמת המוזיקה בתיכון ריגלר בנתניה. אחראית על ההרכב הקולי.
- בנימין שוורץ -**
- מרינה מוסקינס-**

ה. התלמיד וצרכיו

מטרתה של התוכנית הייחודית לתת מענה למגמות המוזיקה הבוחרות בתוכנית ולהתאים את הלמידה לאופי, לסגנון ולצרכים של תלמידי מגמות אלו. התלמידים ילמדו וילחינו מוזיקה הנוגעת בעולמם ובוהותם היהודית והישראלית וינגנו על פי יכולתם הביצועית בכלי הנגינה שהם מנגנים גם בסולו וגם בהרכב. כך לכל תלמיד תינתן אפשרות לביטוי אישי וקבוצתי כאחד ותהפוך את למידתו הביצועית למשמעותית ביותר. התלמיד יבחן בדרך של הערכה חלופית ודרך למידה משמעותית זו הוא ייתן תוקף לביצוע, לאלתור ולידע הרב אותו הוא לומד במגמה.

ו. צוות ההוראה במגמות השונות ושעות לימוד

מגמת המוזיקה אולפנת עפרה:

קרן גולן - רכזת המגמה. מוזיקאית בתחומי הביצוע, עיבוד והלחנה. לימודי תואר ראשון ותעודת הוראה במוזיקה. למודי מוזיקה במכללת הד ולמודי תואר שני בקומפוזיציה מאוניברסיטת בר אילן. מלמדת תולדות המוזיקה המערבית, תורת המוזיקה, עיבוד והלחנה, הרכבים. **רינת קיסר** – מוזיקאית בתחומי הביצוע והעיבוד. לימודי תואר ראשון ותעודה הוראה במוזיקה. לימודי מוזיקה בבית ספר רימון. לימודי תואר שני בחינוך מוזיקלי במכללת לוינסקי. מלמדת תורת המוזיקה. **נעמה טל-ברי** – מוזיקאית בתחומי הביצוע והעיבוד. למודי מוזיקה בבית ספר רימון, תעודת הוראה ותואר ראשון בחינוך מוזיקלי ממכללת לוינסקי. מלמדת שעורי הרכב ומקהלה.

שעות לימוד במגמה: כתה י' - 4 שעות עיוני 4 שעות הרכבים
כתה יא' - 5 שעות עיוני 4 שעות הרכבים + שעת הרכב משולב של בנות המגמה+בנות מכינה לחיים {כתת חינוך מיוחדת המשולבת באולפנה}
כתה יב' - 6 שעות עיוני 4 שעות הרכבים

מגמת מוזיקה-ישיבת אמי"ת חברותא:

מרב ברנר - מרכזת את המגמה ומלמדת תולדות המוזיקה. מוזיקאית, יוצרת ומנצחת על הרכב הנשים – "להקת הלל", מדריכה למוזיקה בחמ"ד. תואר ראשון ותעודת הוראה במוזיקה – אוניברסיטת בר אילן. תואר שני ביהדות ובהסטוריה של עם ישראל.

נדב בכר - מלמד הרכב מוזיקה יהודית וסאז. מוזיקאי ונגן גיטרה. למד ברימון ובחוג למוזיקה גבעת וושינגטון. ניגן בעבר עם תומר יוסף, מיקה קרני, מיקי שביב ועם התזמורת הפילהרמונית הצעירה ועוד פרויקטים של מוזיקה מודרנית. שיתף פעולה עם ארז לב ארי, נאור כרמי וחיליק פרנק (הלב והמעין) והפיק כמה אלבומים עבור הרב יצחק גינזבורג ואמנים שונים. הקים את ההרכב א גרויסע מציאה יחד עם אורן צור ואת להקת פשיטא שמבצעת עיבודים לניגונים יהודיים ממגוון חסידויות וזרמים.

עמית ריף - מנחה ומעבד הרכבי ג'אז ורוק, מגיש לרסיטלים, מלמד הרמוניה של הג'אז ומלמד גיטרה. גיטריסט, מעבד ומורה כ-15 שנה, סיים לימודיו במכללת רימון במגמת ביצוע בשנת 1998 B.Ed בחינוך מוזיקלי ותעודת הוראה במכללת לוינסקי בשנת 2003.

בעבודתו בתיכונים מנגן ומעבד בהרכבים שונים ומלווה זמרים/ות בהופעות ובהקלטות.
קובי משעל - בישיבת חברותא מנחה כבר 11 שנים הרכב "מוזיקה ישראלית"-השעורים עוסקים בביצוע שירים של יוצרים ישראלים מכל הזמנים. מנהל מוזיקלי, פסנתרן ומעבד, בוגר ב"ס רימון שנת 1992.

משתתף פעיל במופעי שירה, מוזיקה ותיאטרון. (ישראל גוריון, גלית גיאת, מופעי שירה בציבור וכיו"ב) כותב מוזיקה לתיאטרון להצגות ילדים ונוער. משתתף כפסנתרן מלווה בהצגות רבות. בשנים האחרונות מדריך הרכבים באוניברסיטה הפתוחה, במשרד הביטחון, ובמגמות מוזיקה בתיכונים. מלמד קורס הגשת שיר לשחקנים בבי"ס למשחק של ענת ברזילי.

קובי בן ראובן - מלמד בחברותא תורת המוזיקה, תאוריה ומורה לפסנתר. בוגר ב"ס רימון. פסנתרן ומעבד, מורה לפסנתר ומנחה הרכבים. מנהל אתר "תו ישראלי" ברשת.

נעמה זרק - מלמדת בחברותא מוזיקת עולם, מוזיקה יהודית ומוזיקה של המאה ה-20 ותרגול תאוריה. תואר ראשון במוזיקולוגיה וייעוץ חינוכי באוניברסיטת בר אילן. תואר שני בייעוץ חינוכי באוניברסיטת בר אילן. במקביל מלמדת שיעורי נגינה על פסנתר באופן פרטי.

נפתלי סולומון - מלמד בחברותא שיעורי קצב, שיעורי נגינה פרטניים בתופים וכלי הקשה, ומדריך הרכב כלי הקשה. נגן תופים וכלי הקשה, מנגן מגוון רחב של סגנונות ובמגוון רחב של הרכבים והפקות. עוסק בהוראת המוזיקה מזה כ-9 שנים. לקראת השלמת תואר ראשון בחינוך מוזיקלי ובתעודת הוראה במוזיקה.

אורי אהרון - מלמד בישיבת חברותא פיתוח שמיעה, הרכבים, מורה לתופים. בוגר מגמת ביצוע ומגמת עיבוד והלחנה בבית הספר הגבוה למוזיקה "מזמור" גבעת וושינגטון. בעל רזומה של יותר מעשור בנגינה חיה על במות בהרכבים שונים. ב-4 השנים האחרונות מלמד פיתוח שמיעה קצב ומנחה הרכבים בביה"ס הגבוה למוזיקה "מזמור" וכן מלחין וכותב מוזיקה ומעבד להרכבים שונים. מתופף ומורה לתופים במסגרות פרטיות. כרגע מפיק אלבום ומופע עתידי לאמן.

שעות לימוד במגמה - כיתה י- 19

כיתה יא- 22

כיתה יב - 20

מגמת מוזיקה אולפנת שירת הים:

רינת קיסר-רכזת המגמה. מוזיקאית, פסנתרנית ומעבדת בתחום המוזיקה הקלה. תואר ראשון ותעודת הוראה במוזיקה. לימודי מוזיקה בתחום הביצוע והעיבוד- בית ספר רימון. תואר שני בחינוך מוזיקלי- מכללת לוינסקי. מלמדת מבוא למוזיקה, תורת המוזיקה, עיבודים והדרכת הרכבים.

אייל ליפשיץ-פסנתרן, מלחין ומעבד, לימודי תואר ראשון בקומפוזיציה- אקדמיה למוז' ירושלים, תעודת הוראה- מכללת הרצוג. מלמד תורת המוזיקה והרכבים. מורה לפסנתר ומגיש לרסיטל קלאסי.

בני וילנר-פסנתרן ומעבד. בוגר לוינסקי- רימון תואר ראשון. לימודי תואר שני באקדמיה למוז' ירושלים- רב תחומי. מלמד במגמה תולדות המוזיקה .

אביעד רייך -גיטריסט ומעבד בתחום המוזיקה הקלה. תואר ראשון במוזיקה- בר אילן. משלים לתואר שני ותעודת הוראה- מכללת לוינסקי. מלמד מסלול מצוינות ביצירה ושימוש בתוכנות קיובייס וסיבליוס.

צביה צור -פרקשניסטית ומתופפת. בוגרת מכללת הד. מלמדת שיעורי קצב כיתתיים, מדריכת הרכב כלי הקשה והרכב בסגנון פיוט יהודי.

אשר בן אבו - גיטריסט ומעבד. בוגר בית ספר רימון, מסיים תואר ראשון במסלול הרב תחומי באקדמיה למוז' ירושלים. מסיים תעודת הוראה בליפשיץ. מנחה הרכבים.

נעמה טל-ברי-גיטריסטית ומעבדת. בוגרת מסלול לוינסקי- רימון לתואר ראשון. מנחה הרכבים קוליים.

אביטל קליין - סטודנטית למוזיקה ומתרגלת בהרמוניה.

קונסטנטין קייטלין - קלרניתן . מנחה הרכב כלי נשיפה.

אולגה קייטלין- חלילנית. מנחה הרכב חלילים.

שעות לימוד במגמה:

כיתה ט' - 6 ש"ש עיוני, 4 ש"ש הרכבים.

כיתה י'- 8 ש"ש עיוני, 8 ש"ש הרכבים.

כיתה י"א- 8 ש"ש עיוני, 10 ש"ש הרכבים.

בנוסף מתקיימים הרכבים רב שכבתיים ע"פ התאמה: הרכבי כלי נשיפה, הרכב קולי מתחילות, הרכב קולי מתקדמות, הרכב כלי הקשה.

מגמת המוזיקה אולפנת אבן שמואל:

צופיה כהן – רכזת המגמה – מוזיקאית, מבצעת ומעבדת. לימודי מוזיקה תואר ראשון + תעודת הוראה במוזיקה, אקדמיה למוזיקה ירושלים.
מלמדת תולדות המוזיקה, תורת המוזיקה, הרכבים ומקהלה.
נאוה לוי - מלמדת כתות ט' הכנה למגמת המוזיקה. + מקהלה.

שעות לימוד במגמה: כיתה י – 7 שעות

כיתה יא – 7 שעות.

כיתה יב – 7 שעות

מגמת מוזיקה אולפנת הללי גבעת וושינגטון:

חגית כפיר- רכזת המגמה. זמרת יוצרת ומלחינה. תואר שני במוזיקולוגיה בר אילן, תעודת הוראה מדרשה למוזיקה תלפיות, קורס מנהלים אוני' בר אילן.
מלמדת תולדות המוזיקה, תאוריה, אינטרפרטציה לזמרות, הרכב קולי, מקהלה, סולפז'.
מיכל זנדני - מוזיקאית בתחומי הבצוע והעיבוד, מלחינה, תואר ראשון ותעודת הוראה במוזיקה מכללה ירושלים, בוגרת מזמור. מלמדת הרמוניה, הרכבים, הלחנה, סאונד.
מוריה מוזס - מוזיקאית בתחומי הבצוע והעיבוד. בוגרת מזמור, לימודי מוזיקה במכללת גבעת וושינגטון. מלמדת הרמוניה ליד המקלדת, הרמוניה, הרכבים.
אייל אביעד - מוזיקאי בתחומי הבצוע והעיבוד. בוגר מזמור, שנת סטאז' בלימודי מוזיקה במכללת גבעת וושינגטון. מלמד הרכבים
מוריה שילה - מוזיקאית בתחומי הבצוע והעיבוד. בוגרת מזמור, לימודי מוזיקה במכללת גבעת וושינגטון. מלמדת קצב.
ד"ר אלונה שגיא - מוזיקאית בתחומי הבצוע והעיבוד, ד"ר במוזיקולוגיה אוני' בר אילן. מלמדת אלתור.
איציק וייס - מוזיקאי בתחומי הבצוע והעיבוד, מנהל מזמור. מלמד הרכבים.

שעות לימוד במגמה:

כיתה י - 15 ש"ש

כיתה י"א - 13 ש"ש

הרכבים כללי - 16 ש"ש

מגמת המוזיקה כינור דוד:

אביעד רייך - רכז המגמה, מלמד במגמה תורת המוזיקה ומנצח הביג-בנד. גיטריסט ג'אז, תואר ראשון במוזיקולוגיה מבר אילן, כעת בלימודי תואר שני בהוראת מוזיקה בלוינסקי.

איליה סילצוב - רכז הרסיטלים, מלמד במגמה תורת המוזיקה ומדריך הרכב רסיטל. גיטריסט ג'אז, תואר ראשון בביצוע מהאקדמיה למוזיקה בירושלים ובעל תעודת הוראה.

בני וילנר - מלמד במגמה תרבויות המוזיקה ומדריך הרכבים. בוגר רימון, תארים ראשונים בהוראת מוזיקה ממכללת לוינסקי וקומפוזיציה מהאקדמיה למוזיקה, מסיים תואר שני במסלול יצירה רב-תחומית מהאקדמיה למוזיקה ובעל תעודת הוראה.

יואב חסיס - מדריך הרכבים. זמר יוצר, בוגר תואר ראשון מהאקדמיה למוזיקה בירושלים ובעל תעודת הוראה.

רוני גנאור - מדריך הרכב מוזיקה ערבית. נגן מבצע מומחה למוזיקה ערבית בעל שם.

שלמה שנאל - מדריך הרכבים. פסנתרן ויוצר.

עופר שניידר - מדריך הרכב רסיטל והרכבים נוספים. קונטרבסיסט ג'אז בעל שם.

שלומי אלסטר - מדריך הרכבים. טרומבוניסט קלאסי וג'אז.

סתיו פישר - מדריך הרכבים. גיטריסט רוק.

שעות לימוד במגמה:

כיתה י' - 7

כיתה י"א - 7

כיתה י"ב - 9

מגמת המוזיקה ישיבת אמי"ת כפר גנים:

אביאל בן עמי: מלמד תורת המוזיקה, תולדות ומנחה הרכבים בישיבה. תואר ראשון ושני. אוניברסיטת בר אילן. בוגר האקדמיה למוזיקה ירושלים במסלול תורת המוזיקה וקומפוזיציה.

שעות לימוד במגמה:

כיתה י': 7 שעות.

כיתה י"א: 7 שעות.

כיתה י"ב: 7 שעות.

מגמת מוזיקה אולפנת בנ"ע ישורון:

לירונה מאור - מנהלת המגמה, פסנתרנית בוגרת האקדמיה למוזיקה ע"ש רובין, בוגרת תואר שני עם תזה במוסי' מערבית באוניברסיטת בר-אילן. מלמדת במגמה תורת המוזיקה ומנחה הרכבי ביצוע.

ספיר גזבר – זמרת, תואר שני בלוינסקי, מלמדת תרבויות המוזיקה, מנחה הרכבים ומנצחת מקהלות.

ארז ברקאי - מפיק ומעבד, מנהל מגמות היצירה (כר"ם) וראש בית המדרש באולפנית, במגמה מנחה הרכבי ביצוע.

שעות לימוד במגמה : כיתה י' - 8 שעות

כיתה י"א - 6 שעות

כיתה י"ב - 8 שעות

אולפנת אמונה לאמנויות:

חיה רוזנשטיין - תואר ראשון ותעודת הוראה בתחומי ביצוע פסנתר ותולדות המוזיקה. מלמדת תולדות המוזיקה.

ערן סלומון- תואר שני בקומפוזיציה . מלמד הרכבי ביצוע, עבוד, הלחנה, קומפוזיציה .

יפה סמט - תואר שני ותעודת הוראה. מלמדת תורת המוזיקה

לאה היימן- תואר שני ותעודת הוראה. מלמדת הרכבי ביצוע.

שעות לימוד במגמה :

כיתה י - 6 שעות

כיתה יא - 8 שעות

כיתה יב - 8 שעות

ישיבת נר תמיד חשמונאים וקרית הרצוג – בני ברק:

אביטל ברנר - מרכזת 2 מגמות של ישיבות ב"נע. בני ברק וחשמונאים, מגישה לבגרות במקצועות תורת המוזיקה ותרבויות.

תואר ראשון מכללה ירושלים בתחום המוזיקה ותנ"ך כולל תעודת הוראה. תואר שני בר אילן מוזיקולוגיה במסלול עם תזה.

אלון הילל- מנחה הרכבי מוזיקאי מבצע יוצר מלחין ומנהל אולפן.

שעות לימוד במגמה :

כיתה י – 6 ש"ש

כיתה י"א – 7 ש"ש

כיתה י"ב – 8 ש"ש

תיכון ריגלר נתניה:

מרינה מוסנקיס- מוזיקאית בתחומי הביצוע, הניצוח והעיבודים. לימודי תואר שני באקדמיה למוזיקה (רוסיה) תעודת הוראה באוניברסיטת בר אילן. מלמדת תולדות המערבית, תורת המוזיקה, עיבודים והרכבים ווקאליים.

עידן מור יוסף- מוזיקאי בתחומי הביצוע, העיבוד והלחנה. לימודי מוזיקה בבית ספר רימון, אוניברסיטת הפתוחה, ובברקלי בוסטון. מורה לגיטרה והרכבים.

בוריס חסיבו- מוזיקאי בתחום הביצוע. לימודי תואר שני באקדמיה למוזיקה (רוסיה). מלמד פסנתר והרכבים.

שעות לימוד במגמה: כיתה י' - 7 ש"ש

כיתה י"א - 7 ש"ש

כיתה י"ב - 7 ש"ש

תיכון אמי"ת המר רחובות:

בנימין שוורץ - תעודת הוראה במוזיקה, סטודנט לתואר שני בבר אילן. מלמד תולדות המוזיקה ותורת המוזיקה.

דקלה מלכה - הנחיית הרכבים, בוגרת רימון.

שעות לימוד במגמה:

כיתה י' - 5 עיוני, 2 הרכבים.

כיתה י"א - 5 עיוני, 2 הרכבים

כיתה י"ב - 5 עיוני, 2 הרכבים (תיפתח בשנת תשע"ח)

ז. החברה וצרכיה

מקורותינו גדושים בתיאור של פעילויות מוזיקליות. הדבר משקף היטב את חשיבותה של המוזיקה בחיי הקהילות היהודיות מאז ומתמיד. מעמדה של המוזיקה מוצא את ביטויו כבר בראשית הבריאה בחלוקת התכונות והמקצועות הקדומים: "ותלד עדה את יבל הוא היה אבי יושב אוהל ומקנה". מיד לאחר מכן: "ושם אחיו יבל הוא היה אבי כל תופש כינור ועוגב" (בראשית ד, כ- כא) ומכאן לחשיבות השירה והנגינה. העיסוק במוזיקה ושירי זמר של העם היהודי לדורותיו מעניק פרספקטיבה והסתכלות רחבה על תופעות אנושיות, חברתיות ולאומיות.

"ניגון וכלי שיר יש להם כח גדול להמשיך את האדם לה' יתברך. על כן טוב לאדם להרגיל את עצמו להחיות את עצמו בכל פעם על ידי איזה ניגון, לשמח את נפשו ולדבק את עצמו לה' יתברך" (ר' נחמן מברסלב).

גדולה היא עוצמתן של השירה והנגינה כאמצעים המביאים להתרוממות רוחנית ולחוויות נפשיות עמוקות ומאפשרות ללומד להגיע למשמעויות עמוקות ולחיבור לערכים ולאמונות שליוו את עם ישראל לאורך כל הדורות. החיבור בין תפילה למנגינה הוא עתיק יומין. יסודותיו שקועים בתולדות העם היהודי כבר מימי המקדש, כאשר בזמן הקרבת הקורבנות הלווים שרו שיר של יום בליווי תזמורת גדולה. אירועים שונים בזמן המקדש לוו על ידי כלי נגינה שונים ומגוונים. גם בתקופות מאוחרות יותר, בימי הגאונים והראשונים, נתחברו לשם עבודת ה' שירי הבקשות והפיוטים על ידי: רבי סעדיה גאון, ר' שלמה אבן גבירול, ר' יהודה הלוי ורבים אחרים. מאז התגלגלה, נתקדשה ונשתמרה מסורת זו עד ימינו בקרב עדות המזרח. במקביל גם במזרח אירופה נתחברו ניגונים בחצרות החסידים. ברגעים המרוממים ביותר של התפילה נעצמו העיניים ובאמצעות ניגון של דביקות ושמחה נתייחדו המתפללים עם אביהם שבשמים.

המוזיקה היהודית והישראלית תופסת מקום חשוב בחיי העם היהודי לאורך הדורות עד ימנו אנו. הוא פוגש בה בחיי היום יום - בשבתות ובחגים, בתפילות, בקריאת התורה, בכנסים ובאירועים משפחתיים, באירועי חברה ותרבות. מוזיקה זו היא חלק מהווייתו וזהותו. תלמידי מגמות המוזיקה יקבלו כלים לקחת חלק פעיל ולהיות שותפים בקהילה, בעצם ההבנה וההזדהות עם המורשת היהודית ובנגינה באירועים הכוללת עשייה מוזיקלית התנדבותית בקהילה ובחברה בכלל.

ח. התפיסה הרעיונית של התכנית (הרציונל)

הרב קוק זצ"ל בספרו אורות ישראל כותב :
"רק על נפש עשירה באהבת הבריות ואהבת האדם,
תוכל אהבת האומה להתנשא בגאון אצילותה וגדולתה הרוחנית והמעשית...".

אחד הכלים למימוש רעיון זה הוא המוזיקה, על גווניה, לחניה ותכניה ובכללם השירים התפילות והפזמונים השגורים בפי העם. שירי זמר הם אמנות מיוחדת הנוצרת מהמיזוג של שתי אמנויות שונות: השירה (הפואסיה) והמוזיקה. מתוך שילוב זה נושאים שירים תכנים ומשמעויות הן בשפה המילולית והן בשפה המוזיקלית. באמנות מיוחדת זו, כאשר המוזיקה והשירה פועלות במשותף ועולות בקנה אחד, העברת המסרים היא משמעותית ומרשימה ביותר. שילוב זה מתאפשר בזכות שתי האונות של המוח, המופעלות בו זמנית, ולכן המסרים נקלטים בצורה חווייתית המשאירה חותם עמוק בלבם של הלומדים.

העיסוק בשירי זמר של העם היהודי לדורותיו מעניק פרספקטיבה והסתכלות רחבה על תופעות אנושיות, חברתיות, לאומיות ודתיות ומאפשר ללומד להגיע למשמעויות, ערכים ואמונות שליוו את עם ישראל במשך תולדותיו. הרפרטואר המוזיקלי משלב ישן לצד חדש, כאשר אחד הנושאים שילמדו בהרחבה היא המוזיקה היהודית לצד תולדות המוזיקה הכללית.

לימוד מעמיק לצד חוויות חזקות אלו הם רבי-משמעות לכל תלמיד ותלמידה במגמות המוזיקה שיוכלו להציגם בכישרון הביצועי, היצירתי, האישי והכללי בחיבור לתכנים יהודים וישראלים. לכן, במהלך שנות הלימוד במגמה יינתן דגש מיוחד לשירים וליצירות המבטאים את זהותו היהודית והישראלית של התלמיד.

התלמיד יקבל את הציון ע"פ מבחנים ומגוון של הערכות חלופיות כמו :

תלקיט, עבודת חקר, pbl, מבחנים, ביצוע יצירות מוכרות או מעובדות, אלתור והלחנה, ביצוע בפני חבריו או קהל רב - הכל לפי מחוונים.

ט. תחום הדעת וארגונו

מוזיקה יהודית – לימוד המוזיקה היהודית הוא ע"פ מבנה כרונולוגי מהעבר להווה. יש אפשרות ללמוד את המוזיקה היהודית כיחידה בפני עצמה שעתיים שבועיות במשך שנה וחצי ואפשרות נוספת ומומלצת ללמוד את התכנית של מוזיקה יהודית במקביל לתולדות המוזיקה המערבית שעתיים שבועיות במשך שלוש שנים – אין ספק שלימוד כזה נותן נקודת מבט עמוקה יותר המאפשרת לתלמיד ראייה רחבה יותר של המוזיקה בכל תקופה וכמובן היתרון של הלמידה במקביל, ההשוואה של המאפיינים המוזיקליים במוזיקה היהודית ובמערבית נותנת לתלמיד תמונה שלמה והבנה טובה של התקופה.

*בעמוד 33 ניתן למצוא את טבלת הנושאים של תולדות המוזיקה היהודית במקביל לתולדות המוזיקה המערבית.

מוזיקה מערבית	מוזיקה יהודית
	מבוא למוזיקה יהודית
	מוזיקה בתנ"ך
יון העתיקה	מוזיקה בבית המקדש
ימי הביניים	טעמי המקרא
רנסנס	פיוטים : שירת הבקשות ומקאמים
בארוק	מוזיקה יהודית בתקופת הבארוק
קלאסית	הניגון החסידי כליזמר
רומנטית	חזנות
מודרנית	מוזיקה פופולארית יהודית עכשווית

נושאי הלימוד בתורת המוזיקה - לאורך שלוש שנות הלימודים שעתיים שבועיות {כ-90 שעות}

א. חלק ראשון:

גובה הצליל, משך הצליל, מבוא מושגי לתיווי, קריאת תיווי ריתמי, סינקופות, משקלים פשוטים. צורה ומבנה, סימני חזרה, סימני מבנה – בדגש על דוגמאות מתוך רפרטואר פופ-רוק/ ג'אז/ישראלי/ יהודי. מרווחים-זך/ קטן/ גדול/ מוקטן/ מוגדל, מרווחים אנהרמונים ומרווחים גדולים מאוקטבה. סולמות: מזורים ומינורים – 3 סוגים. טרנספוזיציות, מודוסים וסולמות רלוונטיים לחומר(לדוגמא: שטייגר חסידי, חיג'אז, מודוסים עיקריים במוזיקה ישראלית, מקאמים נבחרים בפיוט סולמות פנטטונים, בלוז, טונים שלמים, אוקטטוני) אקורדים-משולשים והיפוכיהם, משולשים דיאטוניים לסולמות מזור ומינור .

ב. חלק שני - כלים הרמוניים ביצירה וביצוע:

בשלב זה המטרה היא להביא את התלמיד ליכולת כתיבה ויצירה על ידי הקניית ידע בסיסי ומתקדם ומתן כלים וטכניקות לרה-הרמוניזציה בסיסית. **הרמוניה:** ספטאקורדים דיאטוניים לסולם מזור/ מינור, סימולי אקורדים, תפקודים הרמוניים של הדרגות הספטאקורדיות הדיאטוניות לסולם, אקורדים עם צלילי מתח (טנשנים), V7 – היפוכיה ופתרונותיה, המהלך II-V7, דומיננטות שניוניות, תחליף טריטוני לדומיננטה, שימוש ב-VIIdim כתחליף לדומיננטה, הרמון ע"י שימוש בנקודת עוגב. בסיום יחידה זו יתבקש התלמיד ליישם רהרמוניזציה בצ'ארט נתון מראש עם הרמוניה בסיסית כאשר הוא יצטרך להשתמש בטכניקות שלמד ולהעשיר ולהרחיב את ההרמוניה בכפוף למלודיה הנתונה. **קצב:** הכרות עם משקלים מורכבים. ביחידה זו התלמיד יצטרך להעביר מלודיה של שיר במשקל פשוט למשקל מורכב.

ג. חלק שלישי - פיתוח שמיעה - בהתאמה לחומר הנלמד ביחידות א, ב.

זיהוי מרווחים, משולשים, מרובעים והיפוכיהם, סולמות סולפג'י מלודי וריתמי הכתבות מלודיה, מקצב והרמוניה .

חלק ב' מטרות התכנית

מטרת-על:

לבוגר המגמה תהיה יכולת להאזין ולבקר באופן מושכל מוזיקה כללית ומוזיקה יהודית-ישראלית בפרט, תוך כדי ביצוע במגוון כלים.

מטרות כלליות:

מטרות קוגניטיביות

- התלמיד יוכל להבין את המסרים המוזיקליים והחוצ-מוזיקליים של שירי התפילה, הפיוטים והמוזיקה היהודית בכללותה, דרך ביצוע ויצירה ולפתח כלים לניתוח מוזיקה זו.
- התלמיד יכיר סגנונות נגינה שונים וישתתף בצורה פעילה בהרכבי שירה ונגינה.

מטרות מיומנות

- התלמיד יעסוק בחקר נושאים מתוך המוזיקה היהודית ויהיה מסוגל להציג את מחקרו דרך הביצוע האינסטרומנטלי והמילולי.
- התלמיד יוכל להכין תלקיט מתוך עבודת החקר שלו על יצירתו שלו ושל קבוצתו.
- לתלמיד תהיה יכולת ליצור מוזיקה מתוך מקורות יהודיים ויהיו לו הכלים להלחין ולעבד מוזיקה בסגנונות השונים המוזכרים לעיל מתוך הכרות עמוקה עם מרכיביהם השונים
- התלמיד יכיר את המאפיינים העיקריים של כל תקופה, מלחינים חשובים, יצירות בולטות וצורות מוזיקליות שונות.
- הרחבה ללמודי הלחנה – חלק מלימודי הלחנה כולל הכרות וניתוח עם יצירות שונות ומתוך כך נלמדים עקרונות שונים הקשורים למלאכת העיבוד וההלחנה.

מטרות ערכיות ותרבותיות

- התלמיד יוכל לגלות ערכים יהודיים, ישראליים ואוניברסאליים המתבטאים בשירי זמר, תפילות, פיוטים ויצירות.
- התלמיד יכיר מוזיקה יהודית בז'אנרים שונים.
- התלמיד ילמד אודות התפתחותה של השפה המוזיקלית המערבית לאורך התקופות ההיסטוריות.
- התלמיד ירחיב את הרפרטואר המוזיקלי שלו דרך הכרות עם יצירות מגוונות ומייצגות ז'אנר ותקופה.

מטרות חברתיות ורגשיות

- התלמיד יוכל להשתמש בידע שרכוש ככלי לפיתוח אינטליגנציה רגשית ולפיתוח תובנות על עצמו, על זולתו ועל החברה, תוך כדי ביצוע הלחנה ונגינה בצוותא.
- התלמיד יקבל כלים ליצור מוזיקה וטקסטים הנוגעים לזהותו היהודית.
- התלמידים ינגנו בסגנונות שונים בהם ילמדו לאלתר להקשיב לנגנים וכך לפתח את יכולת התלמיד למתן כבוד והערכה הדדית.

חלק ג

הרכבי ביצוע ויחידה ביצועית/עיונית

דרכי הוראה - למידה - הערכה

2 יחידות הלימוד הנוספות כוללות:

1. הרכבי ביצוע לכל תלמיד 1 י"ל
 2. יחידה נוספת בה המורה יכול לבחור בין יחידה ביצועית או עיונית 1 י"ל במסגרת היחידה הביצועית הנוספת: מומלץ לבחור בתחום של עיבוד והלחנה או הרחבת התחום הביצועי ולבחון זאת בדרך של הערכה חלופית כדוגמת blp, תלקיט. בבחירת יחידה עיונית: הרחבת לימוד על נושא מתוך כלל הנושאים המוצגים בתכנית. ניתן לבחון על יחידה זו דרך מבחן או הערכות חלופיות.
- 2 היחידות מהוות 40% מהציון הכולל לתעודה כאשר 20% להרכבי ביצוע ו- 20% ליחידה הנוספת שנבחרה.

1 י"ל - הרכבי ביצוע

התלמידים ייבחנו על קטעי הנגינה אותם יתבקשו לבצע לקראת סיום המחצית. אופן הערכת קטעי הנגינה יהיה על פי המחווון שלהלן.

המחווון יתבסס על ארבעת האלמנטים האלו:

1. מימדים.
2. קריטריונים.
3. הגדרת אמות ביצוע.
4. תכנים יהודים ישראלים ומערביים.

פירוט הערכה החלופית:

מימדים: תחום הביצוע של הרכב - רמת נגינה, רמת קשב הדדית, הפקת סאונד.
קריטריונים: חווייתיות, הבעה רגשית, שליטה בסגנון, נוכחות בימתית.
רמות ביצוע: יוערכו על פי שלוש דרגות - נמוכה, בינונית וגבוהה.
תכנים: טקסטים מתוך תפילה, תנ"ך, פיוטים.
בהערכת ביצועי התלמידים יש לפרט כל אלמנט באופן מילולי. למשל: שליטה מלאה במאפייני הסגנון, נגינת סלסולים, הוספת קישוטים ואלתור חופשי, נגינה ברמה טכנית טובה ביותר, שליטה בטמפו.
התלמידים ייבחנו בנגינה על פי מחווונים ברורים. למשל: בתחום הביצועי חשוב שההערכה תינתן גם על תהליך הלמידה וגם על התוצר הביצועי, וכן על תכנים יהודיים-ישראלים ומערביים.

ההערכה תתייחס לארבעה מרכיבים בסיסיים :

1. ידע
2. מיומנויות
3. הרגלים
4. תוכן יהודי ישראלי

נפרט : משימות הסיכום לבגרות בחלק הביצועי ישקפו גם את הידע העיוני שנלמד. לדוגמא - בתורת המוזיקה : הרמון שירים ישראליים, מודולציות וכדו'. בתולדות המוזיקה : הכרות עם סגנונות שונים במוזיקה היהודית כגון כליזמרים/פיוטים וכד' ע"פ הנושאים שנלמדו בכתה. יעמדו להערכה המיומנויות הנדרשות לביצוע. לדוגמא : דיוק בנגינה, דינמיקה, ארטיקולציה, וירטואוזיות, מוזיקליות, נוכחות בימתית, יצירתיות וכו'. בנוסף הרגלי עבודה שנרכשו במהלך הלמידה, כגון : עבודת צוות בביצוע הרכב הנגינה, תקשורת טובה בין הנגנים כולל כתיבת טקסט מותאם.

דוגמא למחווה לביצוע :

רמה 3	רמה 2	רמה 1	
לא מספיק מדויק, עצירות בזמן הנגינה	מדויק בדרך כלל (טעויות ספורות בלבד), קולח אך בטמפו איטי	מדויק למדי, קולח, בטמפו	טקסט: תווים וקצב, הוראות ביצוע
חלק מהפרזות מעוצבות, בסגנון, טיימינג בעייתי	מרבית הפרזות מעוצבות, בסגנון, טיימינג סביר	פרזות מעוצבות בהתאם לסגנון, דינמיקה, טיימינג "נושם"	מוזיקליות
לא ביחד, אין בלאנס	גם אם הנגינה ביחד, הגורם המאחד את הנגנים הוא הפעימה החיצונית	המבצעים מתייחסים זה לזה בקשר אוזן, עין ונשימה במשך הביצוע כולו	נגינה בצוותא
שתי פנים לרמה זו : 1. עולים לבמה כמי שכפאם שד, מנגנים ללא תזוזה, המאמץ והמתח ניכרים. 2. עולים בנון-שלנטיות או אף זלזול. שוכחים לכוון.	התנועה והנוכחות הבימתית היא מעט מקובעת, שוכחים קידה, הכיוון חזק מדי ונמשך זמן רב מדי	הנגנים עולים ויורדים מהבמה במתואם, מכוונים כלים באופן מוזיקלי, מקפידים על ריכוז בעת הביצוע.	נוכחות בימתית
טקסט פחות מורכב	טקסט מורכב	טקסטים מתוך התפילה טקסטים שהתלמיד מחבר טקסטים מתוך התנ"ך רמת הטקסט מורכבת	טקסטים, יהודי, ישראלי

1 י"ל – ביצועית או עיונית:

במסגרת זו ניתן לבחור בין יחידה ביצועית העוסקת בתחומי עיבוד והלחנה או הרחבת נושא הביצוע. התלמידים ייבחנו בדרך של pbl או תלקיט.
או לבחור ביחידה עיונית המרחיבה תחומי ידע מכלל הנושאים שנלמדו.
התלמידים ייבחנו במבחנים והערכות חילופיות כגון pbl, :תלקיטים ועבודות חקר על ידע בכל התחומים.

לבוחרים בתחום העיוני:

ניקח לדוגמא מגמה שבחירה להרחיב ולחקור את נושא הזמר העברי או מוזיקה יהודית:

<p>כדאי לבחור נושא שנתי גדול ורחב (נושא על) למשל: מוזיקה בישראל בכל עשור ועשור.</p> <p>- ציר הזמן- שלב זה יהיה מיד בשעורים הראשונים שלתחילת השנה</p> <p>הערות נוספות:</p> <p>- נושא העל יבחר מתוך 2-3 נושאים שיועלו ע"י המורה והתלמידים במשותף</p> <p>-כדאי לבחור נושא שבו המורה ידע להנחות ולגזור מתוכו נושאי מחקר משניים</p>	<p>שלב בחירת הנושא השנתי</p>
<p>שלב זה ניתן ללמד בשני אופנים:</p> <p>א. רפרטים קצרים (של דקה עד שניים ובאורך של דף פוליו אחד) בהם התלמידים מרצים בפני הכיתה על נושאי משנה אותם הם מצאו מתוך מחקר עצמאי. רצוי להגיש מספר רפרטים. כל רפרט יקבל משוב מהכיתה שתשאל- מה למדתם מהרפרט? מה הוא חידש לכם?</p> <p>- בתום שלב זה הרפרטים יאספו לקובץ שישמש את התלמידים לשלב הבא</p> <p>ב. המורה עצמו ילמד את הנושא וינווט את התלמידים לנושאי משנה לקראת שלב בחירת הנושא לעבודת חקר.</p> <p>ציר הזמן- עד חנוכה</p> <p>דוגמאות לנושאי רפרטים בנושא העשור הראשון: שירי להקות מוכרות / שירי תפילה</p> <p>*בנושאי הזמר העברי ומוזיקה ישראלית פופולארית יש מאגרי מידע ומקורות מידע רבים ומגוונים. כך גם לגבי מוזיקה יהודית.</p> <p>הרצאת מומחה/חוקר שיגיע לשיעור או יציאה למופע/קונצרט שקשור לנושא העל</p>	<p>שלב הלמידה *רפרטים *הוראה</p>
<p>-התלמידים יבחרו נושא אותו הם ירצו לחקור מתוך קובץ הרפרטים</p> <p>- הכתיבה תהיה ביחיד או בזוגות</p> <p>- <u>אז איך יראה השיעור?</u></p>	<p>שלב כתיבת</p>

עבודת החקר	בשיעורים התלמידים יעבדו על עבודת החקר שלהם. הם יתפצלו בין הספרייה, כיתת מחשבים וכיתת הלימוד. המורה יתפקד כמנחה אשר יעבור בין הקבוצות ויסייע להן להתקדם בתהליך החקר. לעבודת החקר תהיה תבנית קבועה: א. תחילה תשאל שאלת החקר (שאלה שצריכה מצד אחד להיות פתוחה ומצד אחר מדויקת- ראו מחוון לדוגמא*) ב. ראשי פרקים ג. מבוא ומסקנה (שיכתבו בשלב האחרון של עבודת החקר). על התלמידים יהיה לעמוד בלוחות הזמנים שנקבעו ע"י המורה להגשת הפרקים ועל המורה להיות נוקשה בהיבט זה
	ציר הזמן- עד פסח
ערב רפרטים	- התלמידים יציגו את עבודת החקר ברפרט של 10-15 דק' בפני תלמידי המגמה הצוות וההורים. באותו הערב תוגש גם העבודה הכתובה.
	ציר הזמן- לפני חופשת פסח

טבלה זאת מתאימה לכיתות י"א וי"ב שמסיימים את הלימודים בסביבות פסח. בכיתה י" ניתן יהיה לחלק את השנה למחצית א' (שלב הרפרטים ו/או ההוראה) ומחצית ב'- שלב כתיבת עבודת החקר. בכיתה זאת ערב הרפרטים יכול להתקיים לקראת סוף השנה. בהתאם לכך יקבע ציר זמן אחר ע"י המורה.

- מחוון לתלמיד על שאלת החקר שלו
- שאלת החקר שלי:

הקריטריונים לבדיקה

עניין	כן/לא	נימוקים והצעות לשיפור
האם נושא החקר מעניין אותי? האם התשובה לשאלה ידועה לי?		
צמצום ומיקוד		האם השאלה מספיק ממוקדת? האם השאלה מספיק רחבה אך לא רחבה מדי?
בהירות		האם השאלה נגזרת מנושא העבודה? האם ניסוח השאלה תמציתי ובהיר?
מעשיות		האם ישנם מקורות מידע בעברית לעבודה? האם היקף העבודה תואם לזמן המוקצב לרפרט ולהגשת העבודה?
מורכבות		האם השאלה עשויה להוביל לכמה פתרונות?

		האם השאלה מובילה לדיון ו/או השוואה?	
		האם השאלה מכוונת אותי לדעת מהו המידע שעלי לאסוף? האם השאלה מכוונת לדרך מחקר?	תהליך

במידת הצורך - ניסוח מחדש של השאלה

חלק ד'

מפרט התכנים

במסגרת למודי תולדות המוזיקה ילמדו התלמידים: מבוא היסטורי של התקופות השונות, מאפיינים סגנוניים, ז'אנרים נבחרים, יצירות מאפיינות מכל ז'אנר ומושגים חשובים מכל תקופה. חשוב לציין שהיצירות נתונות לבחירת הרכז ומורה המגמה.

מתקופות הרנסנס והבארוק יש ללמוד שתי יצירות לעומק משני ז'אנרים שונים. מהתקופה הקלאסית ועד למאה עשרים יש ללמוד לעומק שלוש יצירות משלושה ז'אנרים שונים.

בנוסף, כאשר נלמד המבוא לכל תקופה והמאפיינים המוזיקליים השונים יש להביא לפחות שתי יצירות נוספות להאזנה על מנת להרחיב את ההכרות עם יצירות מוזיקליות נוספות מהתקופה.

היצירות המופיעות בפירוט הנ"ל הן בגדר המלצה.

כל מורה רשאי כמובן להוסיף יצירות נוספות להאזנה.

הערה: כיון שנושא האזנה למוזיקה כנסייתית הוא מורכב לחלק מהמגמות, כל מגמה תלמד נושא זה על פי שיקול דעתה.

מגמות שאינן מלמדות את המוזיקה הכנסייתית אפילו כחומר עיוני יכולות לבחור שלא ללמוד את תקופת ימי הביניים ולהעמיק יותר בתקופה אחרת.

מפרט תכנית לימוד המוזיקה המערבית - 90 שעות

לימוד המוזיקה המערבית יתפרס לאורך שלוש שנות לימוד {במקביל להוראת מוזיקה יהודית} או במשך שנה וחצי - לבחירת המורה.

הציון הסופי מהווה 10% מציון הברגרות ומורכב מסך כל המבחנים וההערכות החלופיות.

נושא מרכזי	מס' שעות	נושאי הלימוד	מושגים	המלצות לדרכי הוראה והצעות לקטעי האזנה	המלצות לדרכי הערכה: 10% מהציון הסופי לבגרות	ביבליוגרפיה
מבוא למוזיקה	10	- הכרות עם עולם המוזיקה-תפקדיה, מטרתיה, סגנונות מוזיקה שונים. - הכרות עם מרכיבי המוזיקה {בסיס לניתוח}: מלודיה, הרמוניה, זמן, מרקם, גוון, צורות - הכרות עם קבוצות כלי הנגינה והתזמורת	*מלודיה *הרמוניה *מרקם *גוון *צורות *מבנה	*דיון בכתה על מוזיקה בחיינו *האזנה ליצירות מוזיקליות שונות/תבריות מגוונות על פי מרכיבי המוזיקה השונים *האזנה וצפייה ב-"מדריך לתזמורת לבני הנעורים", בריטן.	1% *כל תלמיד בוחר קטע מוזיקלי מתוך הז'אנרים השונים שהוזכרו בכתה ומנתחו לפי מרכיבי המוזיקה השונים. { להצגה בכתה או הגשה כמטלה כתובה }	המלצות: מזרח ומערב במוזיקה, דליה כהן המוזיקה: שליחות ובשורה, מיכל זמורה-כהן והרצל שמואלי סרטוני יוטיוב
ימי הביניים	6	מבוא כללי לימי הביניים *התפתחות כתב התווים *מאפייני המוזיקה הגרגוריאנית *התפתחות רב קוליות-אורגנוס 3 סוגים מוזיקה חילונית: טרובדורים וטרובריציות.	*מונופוניה * נוימות *אוניסון * א-קאפלה *קנטוס-פירמוס *פוליפוניה *צורה סטרופית	* כדוגמא למוזיקה גרגוריאנית- "מי על הר חורב" – עובדיה הגר. * יצירה חילונית להאזנה וניתוח: "היה זה במא"י" / "כאשר אני רואה את העפרוני"	1% * עבודה קצרה ובוחר על התפתחות כתב התווים+מושגים+ מוזיקה חילונית	תולדות המוזיקה: כהן פרופ' יהודית (עורכת), תולדות המוזיקה, מט"ח סרטוני יוטיוב תווים מאתר http://imslp.org
רנסנס	7	<u>רנסנס:</u> *מבוא לתקופת הרנסנס *מקומה ומאפייני של המוזיקה בחירה של 2 ז'אנרים להעמקה מוזיקה קולית: שנסון המדריגל מוזיקה כלית והתפתחותה	*שנסון *נקודת חיקוי *מדריגליזם *וריאציות *אוסטינטו בס	*הכרות עם הסגנון החדש מתוך האזנה ליצירה רב-קולית חילונית מימה"ב ויצירה רב קולית חילונית מהרנסנס ולמידה פעילה של התלמידים להשוואה בין 2 היצירות מבחינת מאפיינים מוזיקליים. *האזנה ליצירות העמקה ביצירה קולית ויצירה כלית. המלצות ליצירות: *שנסון: "אלפי חרטות" ז'וסקן דה פרה שירת הציפורים-קלמנט ז'נקן *מדריגל: ז'ק ארקדלט "אוי, איפה הפנים היפות שלו" קרלו ג'וזואדלו "אני עוזב" *יצירה כלית: לואי דה נרואז ארבע	1% * מבחן/עבודה מסכמים על החומר הנלמד הצעות לעבודה: *התפתחות השנסון לאורך השנים מימה"ב ועד למאה העשרים *המדריגל המוקדם, המאוחר, האנגלי- מתוך השוואה בין 3 יצירות שונות.	תולדות המוזיקה: כהן פרופ' יהודית (עורכת), תולדות המוזיקה, מט"ח סרטוני יוטיוב תווים מאתר http://imslp.org

		וריאציות ל- "שמור לי על פרותי" גיבני גבראלי : קצונה לשמונה קולות"				
<p>תולדות המוזיקה : כהן פרופ' יהודית (עורכת), תולדות המוזיקה, מט"ח סרטוני יוטיוב</p> <p>תווים מאתר http://imslp.org</p>	<p>1% עבודה/מבחן על החומר הנלמד</p>	<p>*הכרות עם מאפייני המוזיקה בבארוק מתוך האזנה פעילה ליצירות מייצגות</p> <p>המלצות ליצירות : סויטה מס. 2 באך סרבנד + בדינארי ויואלדי קונצ'רטו סולו לכינור בלה מינור ויואלדי – קונצ'רטו לכלים רבים באך- קונצ'רטו גרוסו ברנדנבורג מס. 2 באך- פרלוד ופוגה מס. 16 בדו מז'ור שימוש בסרטונים להכרות עם ביצועים בכלים אותנטיים. אפשרות להרחבה- השוואה בין ביצוע בכלי תקופתי לכלי מודרני ודיון כתתי כיצד יש לבצע מוזיקה ממאות מוקדמות בתקופה המודרנית.</p>	<p>*מונדיה *בסו *קונטינאו *רצ'יטיבי *נקודת עוגב *כתיבה אדיומטית *ריטורנלו *פוגה *הפסנתר המשווה</p>	<p>*מבוא לתקופת הבארוק ומאפייני המוזיקה. *הכרות מעמיקה עם 2 יצירות מתוך הז'אנרים הבאים : *מוזיקה כלית : סויטה קונצ'רטו גרוסו וסולו באך הפסנתר המשווה-פרלוד ופוגה *מוזיקה קולית : האופרה-הולדת האופרה</p>	7	בארוק
<p>תולדות המוזיקה : כהן פרופ' יהודית (עורכת), תולדות המוזיקה, מט"ח סרטוני יוטיוב</p> <p>תווים מאתר http://imslp.org</p>	<p>2% מבחן/עבודה על החומר הנלמד</p> <p>הצעות לנושאים לעבודה : *האופרה- סקירה אודות התפתחותה. *בתחום היצירה : הלחנת פריודה בסגנון קלאסי. *ניתוח פרק ראשון של יצירה במבנה צורת סונטה</p>	<p>האזנה ודיון בכתה : השוואה בין יצירה מהבארוק ליצירה מהתקופה הקלאסית { דוגמא : סונטה לכלי מקלדת מכל תקופה }</p> <p>*העמקה ב-3 יצירות מתוך 3 ז'אנרים שונים { האזנה, תווים , צפייה בסרטוני ביצוע }</p> <p>לפחות פרק אחד מכל יצירה. דוגמאות : מוצארט סונטה לפסנתר ק' 332 בטהובן סונטה לפסנתר מס. 8 "הפתטית" בטהובן- סימפוניה מספר 1,2 היידן –רביעייה אופוס 33 מס. 2 מוצארט קונצ'רטו לפסנתר ותזמורת מס. 23 ק' 448 מוצרט קונצ'רטו לפסנתר ולתזמורת k-466 ,k-271 היידן סימפוניה מספר 94 היידן סימפוניה מס. 103</p>	<p>*בס אלברטי *קכל *פרה-קלאסיקה *פריודה *הסער והפרץ *קדנצה</p>	<p>מבוא לתקופה הקלאסית ומאפייני המוזיקה הכרות מעמיקה עם 3 יצירות לפחות מתוך הז'אנרים הבאים : סונטה רביעיית כלי קשת קונצ'רטו קלאסי סימפוניה.</p>	21	קלאסית

		*האזנה וצפייה באריה מתוך אופרה של מוצרט. אפשרות להרחבה בהתאם לזמן : רביעיית כלי קשת.					
רומנטית	21	*מבוא לתקופה רומנטית מאפייני המוזיקה הכרות מעמיקה עם 3 יצירות לפחות מתוך הז'אנרים הבאים : *מוזיקה תוכניתית *הקונצ'רטו הרומנטי *השיר האמנותי { הליד } *מוזיקה לפסנתר-הסגנון האינטימי מול הוורטואוזי *מוזיקה לאומית	מיניאטורה *ליד *מיניאטורה *פואמה סימפונית *אידיאה פיקס *נוקטורן	*הכרות עם הז'אנרים השונים מתוך ההאזנה ליצירות מייצגות דוגמאות : ברליוז, הסימפוניה הפנטסטית מנדלסון, קונצ'רטו לכינור במי מינור שוברט, דג השמך\שר היערות\יבת הנגינה שופן, מזורקה\פולונוז\פרלוד שומן, הקרנבל ליסט-פגניני, אטיוד מס. 6 לפסנתר סמטנה, המולדבה.	2%	מבחן מסכם\עבודה על יחידת הלימוד. אפשרות לעבודה או הרצאה בכיתה שיש בה השוואה של ז'אנר מסוים ב- 3 תקופות שונות למשל השוואה בין קונצ'רטו בארוק, קלאסי ורומנטי	תולדות המוזיקה : כהן פרופ' יהודית (עורכת), תולדות המוזיקה, מט"ח סרטוני יוטיוב תווים מאתר http://imslp.org
המאה העשרים	18	רקע התקופה ומאפייני הכרות מעמיקה עם 3 יצירות לפחות מתוך הז'אנרים הבאים : *אימפרסיוניזם ודביסי *שנברג א-טונליות ודודקפוניה *המהפכה הריתמית-סטרוינסקי ופולחן האביב *סריאליזם טוטאלי כנגד מוזיקה ניסיונית *שנות ה-70 מינימליזם *רב סגנוניות וניאו רומנטיקה	*פולי טונאליות *קלסטר *אסכולה וינאית שניה *מוזיקה אליאטורית *מיקרוטונליות	האזנה ליצירות על פי הנושאים והעמקה בלפחות 3 יצירות. יצירה אחת לכל נושא\האזנה, תווים, צפייה בסרטוני ביצוע} הצעות : דביסי, פרלוד לאחה"צ של פאון סטרוינסקי, פולחן האביב, פתיחה+ריקוד הנערות. שנברג, פליט מגטו ורשא או סויטה לפסנתר אופוס 25. מסיאן, מודוס של משכים ועוצמות. ג'ון קייגי, סונטה לפסנתר מוכן או 4.33 טד ריילי ב- דו או סטיב רייך מוזיקה ל-18 נגנים.	2%	עבודה, הרצאה של התלמידים או מבחן מסכם על יחידת הלימוד.	תולדות המוזיקה : כהן פרופ' יהודית (עורכת), תולדות המוזיקה, מט"ח סרטוני יוטיוב תווים מאתר http://imslp.org
סה"כ שעות למידה	90						

מפרט תכנית לימוד המוזיקה היהודית- 90 שעות

בחלוקת השעות נכללות גם שעות ליווי ונתינת כלים לפרויקט ביצוע של התלמידים- כחלק מתוכנית הלימודים על התלמידים לבצע במהלך כיתה י"א ו-י"ב 2 יצירות שונות מתוך 2 ז'אנרים שונים שנלמדו במסגרת מוזיקה יהודית.

תחום זה נחלק לנושאי חובה ונושאי בחירה { נושאי הבחירה מסומנים בכוכבית }. מבין ארבעת נושאי הבחירה יש לבחור שניים כאשר אחד מהם חייב להיות הניגון החסידי או כליזמר.

הציון הסופי מהווה 20% מציון הבגרות ומורכב מ :

סך כל המבחנים וההערכות מהווים 10% מהציון לבגרות + 10% על פרויקט ביצוע בכתות יא', יב'.

הנושא	מס' שעות	נושאי למידה	מושגים מרכזיים	המלצות לדרכי הוראה	המלצות לדרכי הערכה סך כל המבחנים וההערכות מהווים 10% מהציון הסופי לבגרות+ 10% על פרויקט ביצוע	ביבליוגרפיה
מבוא למוזיקה יהודית	4	- מהי מוזיקה יהודית - מקומה בחיי החול והקודש - מה ייחודה של מוזיקה זו	מוזיקה יהודית, ליטורגיה	השמעת מוזיקה ממגוון רחב של סגנונות בעלי טקסטים שונים (ישראלי/יהודי/חסידי /חזנות ועוד) ופיתוח דיון.	1% כל תלמיד יציג לכיתה יצירה שמבטאת בעיניו מוזיקה יהודית – כולל נימוק.	חוברת מוזיקה יהודית
מוזיקה בתנ"ך	3	- מקומה של המוזיקה בחיי העם בתקופת התנ"ך - ליווי המוזיקה במעגלי חיי האדם.	פולקלור	הבאת פסוקים מהתנ"ך שמתארים אירוע שמלווה במוזיקה – התלמידים יזהו את מטרת הנגינה והשירה.		חוברת מוזיקה יהודית
מוזיקה בבית המקדש	4	- מקומה ותפקידה המרכזי של המוזיקה בביהמ"ק. - משפחות המוזיקאים. - כלי הנגינה ותזמורת ביהמ"ק.	- תפקיד הלויים - הכרת כלי נגינה עתיקים - שמחת בית השואבה	דף מקורות (או מצגת) שיכלול: - עדויות לקיום מוזיקה יהודית קדומה. - הכרת כלי הנגינה. - עבודת הלויים. - פעילות תזמורת בית המקדש במהלך השנה ובאירועים מיוחדים.	1% דף עבודה מסכם	חוברת מוזיקה יהודית
טעמי המקרא *	2	- רקע היסטורי: היהודים בימי הביניים - מקומה של המוזיקה אצל היהודים בימי הביניים - היכרות עם עובדיה הגר ויצירתו	ימי הביניים	שיעור פרונטלי בעזרת מצגת.		חוברת מוזיקה יהודית

חוברת מוזיקה יהודית	2% דף עבודה שכלול טבלה מסכמת.	דוגמאות מוזיקליות לניתוח מקרב עדות שונות.	טעמי מקרא. סוגי טעמים: מלכים, קיסריים, שרים, פקידים, מחברים (משרתים)	6	טעמי המקרא * - מקורם ויצירתם של טעמי המקרא - חלוקה למלכים ולמשרתים. - טעמי המקרא בקרב העדות השונות - טעמי המקרא לאורך מעגל השנה
חוברת מוזיקה יהודית		שיעור פרונטלי בעזרת מצגת.	רנסנס	2	שירת הבקשות ומקאמים - רקע היסטורי: היהודים בתקופת הרנסנס - מקומה של המוזיקה אצל היהודים בתקופת הרנסנס - היכרות עם סלמונה (שלמה) רוסי ויצירתו. - השוואה בין מדריגל הנלמד במסגרת המוזיקה המערבית למדריגל של רוסי.
חוברת מוזיקה יהודית	2% 1. דף עבודה וסיכום המקאמים (בהשוואה לסולמות מזיור ומינור) 2. עבודת חקר: כל תלמיד יבחר פיוט, יכתוב על הרקע שלו וינתח אותו לפי הפרמטרים שלמדנו.	האזנה וניתוח ל-3 פיוטים מ-3 מסורות שונות.	- שירת הבקשות - מקאם שמות המקאמים השונים.	8	שירת הבקשות ומקאמים - רקע היסטורי ותפוצה עדתית - מאפיינים מוזיקליים - היכרות מעמיקה עם עולם המקאם. - התייחסות להבדלים הקיימים בין המוזיקה המערבית למוזיקה המזרחית על פי מרכיבי המוזיקה
חוברת מוזיקה יהודית	1% דף עבודה מסכם	האזנה וניתוח ליצירות הבאות או מקבילותיהן: הקנטטה "לא אל אלים" של אברהם קאסרס - למילים של ר משה חיים לוצאטו - Abraham caceres הכרות עם הפיוט "מעוז צור" כפי שתועד על ידי בנדטו מרצ'לו השוואה בין היצירות הנלמדות ל-2 יצירות קוליות אופייניות לתקופה שהולחנו במסגרת היצירה המוזיקלית הכללית.		4	רקע היסטורי- היהודים בתקופת הבארוק * *התפתחות העשייה המוזיקלית-התפתחות במקומה של המוזיקה בבתי הכנסת ובעולם היהודי הדתי *מקומם של מוזיקאים יהודים *השפעות סגנון הבארוק על המוזיקה היהודית הנוצרת מתוך התייחסות לצורות הבארוק המופיעות באופרה ובאורטוריה
חוברת מוזיקה יהודית		שיעור פרונטלי בעזרת מצגת.	התקופה הקלאסית	2	התקופה הקלאסית כרקע למוזיקה יהודית - רקע היסטורי: היהודים בתקופה הקלאסית. - מקומה של המוזיקה אצל היהודים בתקופה הקלאסית.
חוברת מוזיקה יהודית		שיעור פרונטלי בעזרת מצגת. לימוד מקורות.	תנועת החסידות	2	הניגון החסידי * - תנועת החסידות וחיידושה ביחס להלכה. - מקומה של המוזיקה בחסידות.
חוברת מוזיקה יהודית	2% עבודת חקר: מציאת ניגון חסידי, כתיבת הרקע שלו	לימוד וניתוח 3 ניגונים מ-3 חסידויות שונות.	שטייגערס	6	הניגון החסידי * - מאפיינים מוזיקליים של הניגון - היכרות עם מערכת הסולמות -

	וניתוח מוזיקלי על פי הפרמטרים שנלמדו בכיתה.			השטייגערס. - הכרת סוגי הניגונים השונים ותפקידם.		
חוברת מוזיקה יהודית		שיעור פרונטלי בעזרת מצגת.		- רקע היסטורי – מקומם של חברות נגנים יהודיים. - מקומו של הכליזמר בעולם היהודי	2	כליזמר *
חוברת מוזיקה יהודית	2% עבודת חקר : מציאת ניגון כליזמר, כתיבת הרקע שלו וניתוח מוזיקלי על פי הפרמטרים שנלמדו בכיתה.	- האזנה לקטעי כליזמר בהתאמה לצורות השונות. - ניתוח של שני ניגוני חתונה.	פיירלעכס, הורה, שער, דוינה, גאס.	- מאפיינים מוזיקליים, מקצבים, סולמות, אלתור, מרקם, מאפיינים מלודיים והרמוניים, תזמור. - היכרות עם הצורות המוזיקליות האופייניות לכליזמר - הכליזמרים היום-מגמות וכיוונים.	6	כליזמר *
חוברת מוזיקה יהודית	2%	שיעור פרונטלי בעזרת מצגת.	חזן / חזנות אריה ורציטיטיב- מעולם האופרה וביטויים בחזנות.	- רקע היסטורי - מה בין חזן לחזנות - אופרה וחזנות - התפתחות הסגנון לאורך התקופות	3	חזנות *
חוברת מוזיקה יהודית	עבודת חקר : מציאת קטע חזנות, כתיבת הרקע שלו וניתוח מוזיקלי על פי הפרמטרים שנלמדו בכיתה.	האזנה וניתוח קטעי חזנות שונים.	שטייגערס : אהבה רבה, מגן אבות, ה' מלך	- מאפיינים מוזיקליים וביצועיים - שטייגערס ותפקידם - היכרות עם חזנים מפורסמים קשר בין הסגנון האופרה לחזנות	5	חזנות *
חוברת מוזיקה יהודית	2%	שיעור פרונטלי בעזרת מצגת וקטעי האזנה וצפייה של הזיאנרים השונים.		התפתחויות סגנונות מוזיקליים במאה ה-20. מבוא והיכרות עם מאפייני הפופ, רוק, ג'אז וכו'. מבנים מוזיקליים במוזיקה קלה תוך השוואה למוזיקה יהודית מסורתית ופיוטים /ABACAD / AB ABABCB ועוד AABA	2	התפתחות ומגמות שונות במוזיקה הפופולארית היהודית במאה ה-20
חוברת מוזיקה יהודית		שיעור פרונטלי בעזרת מצגת וקטעי האזנה וצפייה.		רקע היסטורי : מקומם של היהודים בתקופת המאה ה-20 ומקומה של המוזיקה אצל היהודים. (מוזיקה אמנותית, מלחינים יהודיים בהקשר יהודי) התייחסות ליצירות יהודיות במסגרת המוזיקה האמנותית כגון: בלוך-שלמה שנברג-ניצול מגטו ורשא, ברנשטיין-קדיש.	4	התפתחות ומגמות שונות במוזיקה הפופולארית היהודית במאה ה-20
חוברת מוזיקה יהודית		הכרת שיריו על ידי צפייה ביוטיוב.		בן ציון שנקר	4	התפתחות ומגמות שונות במוזיקה הפופולארית במאות ה-20 וה-21

חברת מוזיקה יהודית		הכרת שיריו על ידי צפייה ביוטיוב.		ר' שלמה קרליבך	4	התפתחות ומגמות שונות במוזיקה הפופולארית היהודית במאות ה-20 וה-21
חברת מוזיקה יהודית	דף עבודה מסכם על יוצרים במוזיקה היהודית ומציאת הז'אנר אליו הם שייכים.	האזנה לשירים חסידיים פופולאריים מן המחצית השנייה של המאה ה-20: אברהם פריד ומרדכי בן דוד, עדי רן, סיני תור, אהרון רזאל, יונתן רזאל, יהודה גלאנץ, שולי רנד, מתיסיהו, ליפא שמלצר, חנן בן ארי, שולי רנד וכו'.		הגדרת המוזיקה היהודית במאה ה-20 בהשוואה לעבר. התייחסות לחומר מוזיקלי וטקסטואלי, מאפייני עיבוד וביצוע והשפעות סגנוניות.	6	התפתחות ומגמות שונות במוזיקה הפופולארית היהודית במאות ה-20 וה-21
	10%				75	סה"כ
	10%			ביצוע של הסגנונות השונים שנלמדים במסגרת שיעורי המוזיקה היהודית	15	ביצוע
	20%				90	סה"כ

להלן טבלת הנושאים של תולדות המוזיקה היהודית במקביל לתולדות המוזיקה המערבית למעוניינים ללמד באופן זה, על פי המלצתנו :

תולדות המוזיקה המערבית	תולדות המוזיקה היהודית
<p>מבוא למוזיקה דיון על המוזיקה בחיינו, הכרות עם מרכיבי המוזיקה האזנה ליצירות מז'אנרים שונים על פי מרכיבי המוזיקה השונים.</p>	<p>מבוא למוזיקה יהודית- *מהי מוזיקה יהודית? מה הופך מוזיקה ליהודית? *מקומה של המוזיקה היהודית בחיי החול והקודש *מה מייחד ומאפיין מוזיקה זו</p> <p>מוזיקה בתנ"ך *הכרות עם המקורות השונים של המוזיקה, מאפיינים, מטרות ותפקידים כפי שמופיעים במקורות הקדומים {תנ"ך, תלמוד, משנה}</p>
<p>רשות יון העתיקה: *רקע היסטורי, מקומה של המוזיקה לתקופה, מונוכורד האזנה: שירו של סייקלוס</p>	<p>מוזיקה בבית המקדש *מקומה ותפקידה של המוזיקה בבית המקדש *משפחות המוזיקאים *כלי הנגינה *מזמורי תהלים</p>
<p>ימי הביניים: *רקע לתקופה+מקומה של המוזיקה *התפתחות כתב התווים עמוד 8 *מאפייני המוזיקה הגרגוריאנית עמוד 6-7 *התפתחות רב קוליות-אורגנום 3 סוגים עמודים 17-19 *מוזיקה חילונית-טרובדורים- עמודים 25-27 יש ללמוד יצירה אחת במסגרת מוזיקה חילונית אפשרות נוספת כדוגמא למוזיקה גרגוריאנית: "מי על הר חורב" עובדיה הגר { יצירה: "היה זה במאי" או "כאשר אני רואה את העפרוני" עמודים 26-27 } מושגים - נוימות, א-קאפלה, קנטוספירמוס, הלחנה סטרופית, שירה אנטיפונאלית ורספונסוריאליט</p>	<p>טעמי המקרא *רקע היסטורי- היהודים בתקופת ימי הביניים * מקומה של המוזיקה אצל היהודים בימי הביניים *הכרות עם עובדיה הגר ויצירתו</p> <p>טעמי המקרא: *מקורם וטעמים *הכרת שיטת טעמי המקרא תוך הכרות עם הטעמים השונים *הכרת המסורות המוזיקליות השונות של טעמי המקרא על פי העדות השונות טעמי המקרא לאורך מעגל השנה</p>
<p>רנסנס: *רקע לתקופה עמוד 37-39 *מקומה ומאפיינייה של המוזיקה עמודים 43-44 *מוזיקה קולית: ז'וסקן דה פרה עמודים 51-51 המדריגל - עמוד 63 *מוזיקה כלית והתפתחותה עמודים 72-75 האזנה: 3 יצירות: שנסון, מדריגל, יצירה כלית, { שנסון: "אלפי חרטות" ז'וסקן דה פרה עמוד 56 מדריגל: ז'ק ארקדלט "אויה, איפה הפנים היפות שלו" עמוד 63 קרלו גיזואדלו "אני עוזב" עמוד 68 יצירות כליות: לואי דה נרואז ארבע וריאציות ל-"שמור לי על פרותי" עמוד 74 גיובני גבריאל: קנצונה לשמונה קולות" עמוד 74-75 מושגים - שנסון, נקודת חיקוי, מדריגליזם, וריאציות, אוסטינטו בס</p>	<p>שירת הבקשות ומקאמים *רקע היסטורי-היהודים בתקופת הרנסנס *מקומה של המוזיקה אצל היהודים בתקופת הרנסנס הכרות עם סלמונה {שלמה} רוסי ועם אחת מיצירותיו הקוליות. {מדריגלים}. *השוואה בין מדריגל הנלמד במסגרת המוזיקה המערבית למדריגל של רוסי.</p> <p>שירת הבקשות *רקע היסטורי ותפוצה עדתית *מאפיינים מוזיקליים *התייחסות להבדלים הקיימים בין המוזיקה המערבית למוזיקה המזרחית על פי מרכיבי המוזיקה *הכרות מעמיקה עם עולם המקאם *האזנה וניתוח ל-3 פיוטים מ-3 מסורות שונות לדוגמא: "אודה לאל לבב חוקר"-יהודי חלב "יפה ותמה"-יהודי מרוקו "אל הר בת ציון"-יהודי תורכיה</p>

<p>תקופת הבארוק: *רקע תקופה והמוזיקה של התקופה (מאפיינים) 77-81 *מוזיקה כלית: סויטה-עמודים 92-93 קונצ'רטו- סולו וגרוס ועמודים עמוד 99 *באך - הפסנתר המשווה-פרלוד ופוגה עמודים 110 למטה עד 112 *מוזיקה קולית: האופרה-הולדת האופרה עמוד 266 האזנה : 2 יצירות כליות ויצירה קולית: סויטה { 2 ריקודים }, פרק אחד מתוך קונצ'רטו { סולוגרוסו }, פוגה, רציטטיב ואריה { דוגמאות : סויטה מס. 2 באך סרבנד + בדינארי ויאלדי קונצ'רטו סולו לכינור בלה מינור עמוד 100 באך קונצ'רטו גרוסו ברנדנבורגי מס. 2 באך פרלוד ופוגה מס. 16 בדו מז'ור אריה "רוח רב עוצמה" מתוך "אורפאו" עמודים 268- 269 מושגים –מונדיה, בס ממוספר, כתיבה אדיומטית, הפסנתר המשווה, ריטורנלו, פוגה</p>	<p>*רקע היסטורי-היהודים בתקופת הבארוק *התפתחות העשייה המוזיקלית-התפתחות במקומה של המוזיקה בבתי הכנסת ובעולם היהודי הדתי *מקומם של מוזיקאים יהודים הכרות עם מוזיקה שנכתבה בהזמנה לארועים שונים בקהילה היהודית לדוגמא : הקנטטה "לא אללים" של אברהם קאסרס - Abraham caceres-למילים של ר משה חיים לוצאטו הכרות עם הפיוט "מעוז צור" כפי שתועד על ידי בנדטו מרצ'לו *השפעות סגנון הבארוק על המוזיקה היהודית הנוצרת מתוך התייחסות לצורות הבארוק המופיעות באופרה ובאורטוריה</p>
<p>התקופה הקלאסית: *רקע לתקופה ומאפייני הסגנון במוזיקה 117-121 *אסכולה וינאית ראשונה עמוד 132 *צורות כליות: צורת סונטה-עמודים 125-126 סונטה עמוד 127 קונצ'רטו-עמוד 131 סימפונייה- עמוד 131 האזנה: 3 יצירות { לפחות פרק אחד מכל יצירה: } סונטה, קונצ'רטו, סימפונייה, { המלצות: מוצרט סונטה לפסנתר ק' 332 עמודים 143-144 בטהובן סונטה לפסנתר מס. 8 "הפתטית" עמודים 152- 153 בטהובן סימפוניית 1,2- מוצרט קונצ'רטו לפסנתר ותזמורת מס. 23 ק' 448 עמוד 145 היידן סימפונייה מספר 94 היידן סימפונייה מס. 103 עמודים 135-137 מושגים: בס אלברטי, קכל, פרה-קלאסיקה, הסער והדחף, קדנצה בקונצ'רטו,</p>	<p>הניגון החסידי *רקע היסטורי-היהודים בתקופה הקלאסית ומקומם בעולם המוזיקה *תנועת החסידות *מקומה של המוזיקה בחסידות *מאפיינים מוזיקליים של הניגון והכרות עם מערכת הסולמות-השטייגערים *הכרת סוגי הניגונים השונים ותפקידם *לימוד מעמיק של שלושה ניגונים שונים משלוש חסידויות מרכזיות שונות כגון: חב"ד, ברסלב, מודז'יץ כליזמר *רקע היסטורי-מקומם של חבורות נגנים יהודים מקומו של הכליזמר בעולם היהודי *מאפיינים מוזיקליים – מקצבים, סולמות, אלתור, מרקם, מאפיינים מלודיים והרמוניים, תזמור *הכרות עם הצורות המוזיקליות האופייניות לכליזמר "פריילעכס", "הורה", "שער", "דוינה", "גאס" האזנה ל-5 קטעי כליזמר בהתאמה ל-5 הצורות השונות *התפתחות תופעות הכליזמר עד למאה העשרים ואחת.</p>
<p>התקופה הרומנטית: *רקע התקופה עמודים 155-156 מאפייני המוזיקה עמודים 159-161 *מוזיקה תוכניתית עמוד 161 *הקונצ'רטו הרומנטי עמודים 183-184 *השיר האמנותי { הליד } עמודים 185-187 *מוזיקה לפסנתר-הסגנון האינטימי מול הווירטואוזי עמודים 189-193 *מוזיקה לאומית עמוד 196 האזנה: 3 יצירות מבין הנושאים שהוזכרו לעיל { יצירה</p>	<p>חזנות *רקע היסטורי לתקופה-מקומם של היהודי והמוזיקה *מה בין חזן לחזנות *התפתחות הסגנון לאורך התקופות *מאפיינים מוזיקליים וביצועיים *האזנה וניתוח קטעי חזנות שונים לדוגמא: יוסלה רוזנבלט-הנני העני ממעש משה קוסוביצקי-ולירושלים עירך זבולון קוורטין-הנשמה לך *קשר בין הסגנון האופרה לחזנות- לימוד משווה דרך האזנה לאריה רציטטיב</p>

<p>לכל נושא: {מוזיקה תוכניתית, קונצ'רטו רומנטי, ליד, מוזיקה לפסנתר, מוזיקה לאומית {המלצות: ברליוז, הסימפוניה הפנטסטית עמודים 178-184 בטהובן-סמפוניה מס 5, 6 מנדלסון, קונצ'רטו לכינור במי מינור עמוד 184 שוברט, דג השמך אשר היערותיבת הנגינה עמודים 185-187 שופן, מזורקהפולונוזופרלוד עמודים 190-191 ליסט-פגניני, אטיוד מס. 6 לפסנתר סמטנה, המולדבה } מושגים: התזמורת במאה ה-19, ליד, מיניאטורה, נוקטורן, פנטזיה,</p>	
<p>המאה העשרים:</p> <p>*רקע התקופה ומאפייני המוזיקה עמודים 199-200 * שנברג א-טונליות ודודקפוניה *המהפכה הריתמית-סטרוינסקי יצירה: פולחן האביב פתיחה+ריקוד הנערות עמודים 213-216 * מוזיקה ניסיונית עמודים 243-244 *שנות ה-70-מינימליזם עמוד 255</p> <p>האזנה: 3 יצירות מבין הנושאים שהוזכרו לעיל {יצירה אחת לכל נושא}: סטרוינסקי פולחן האביב, פתיחה+ריקוד הנערות עמודים 213-216 דודקפוניה- {שנברג פליט מגטו ורשא עמודים 227-228 או סויטה לפסנתר אופוס 25 } מוזיקה ניסיונית ג'ון קייג', { סונטה לפסנתר מוכן או 4.33 עמודים 244-246 } מינימליזם: { טד ריילי ב-דו עמוד 256 או סטיב רייך מוזיקה ל-18 נגנים. עמודים 256-257 }</p> <p>מושגים: פולי טונאליות, קלסטר, אסכולה וינאית שנייה, מוזיקה אליאטורית, מיקרוטונליות,</p>	<p>התפתחות ומגמות שונות במוזיקה הפופולארית היהודית במאה העשרים</p> <p>רקע היסטורי – מקומם של היהודים בתקופה ושל המוזיקה { מוזיקה אומנותית של מלחינים יהודים בהקשר יהודי }</p> <p>התפתחויות של סגנונות מוזיקליים במאה העשרים- *מבוא-הכרות עם מאפייני הפופ, רוק, ג'אז, וכדו</p> <p>התפתחויות בעולם המוזיקה הפופולארית היהודית התייחסות לחומר הטקסטואלי והמוזיקלי, למאפייני עיבוד וביצוע ולהשפעות סגנוניות.</p> <p>*שלמה קרליבך ובן ציון שנקר *מוזיקה חסידיית פופולארית קלאסית { אברהם פרידמרדכי בן דוד\פרחי מיאמי } *מוזיקה יהודית אלטרנטיבית עדי רן סיני תור אהרון רזאל, יהונתן רזאל יהודה גלאנץ מתיסיהו שולי רנד</p>

מפרט תכנית לימוד תורת המוזיקה והרמוניה

נושאי הלימוד בתורת המוזיקה מתפרסים לאורך שלוש שנות לימוד.

שעתיים שבועיות – סך הכל כ-180 שעות.

הציון הסופי מהווה 30% מציון הבגרות ומורכב מ:

סך כל המבחנים וההערכות בכל שנה ההווים 20% מהציון לבגרות

בנוסף-2 תרגילי רהרמוניזציה ופרויקט סיום המהווים 10% מהציון

מומלץ ללמד בהלימה עם נושאי הלימוד של תולדות המוזיקה היהודית על מנת שתיווצר העמקה והשלמה בצורה מקבילה בעת למידת הנושאים השונים.

תכנית הלימוד בתורת המוזיקה והרמוניה שמה דגש על העמקה והפנמה של תחומי הלימוד התיאורטיים והבאתם להיבט המעשי במסגרת פיתוח שמיעה וסולפג'. נושאי הלימוד של כיתה י', יא' הם נושאי חובה. בכיתה יב' - ניתן להעמיק ולהרחיב בנושאי לימוד נוספים על פי בחירת המורה.

כיתה י' – 2 ש"ש תיאוריה, פיתוח שמיעה, פיתוח שמיעה רתמי- 60 ש"ש

נושא מרכזי ונושאי הלמידה	שעות	מושגים ומטרות	ביבליוגרפיה	המלצה למעקב ומשימות מהתיאוריה אל הביצוע 6% מהציון הסופי
מבוא לתיאוריה: הכרת אוקטבות המקלדת, מפתחות סול/ פה, סימני היתק. סולפג' דו-סול צלילים טבעיים.	6	הכירות ראשונית של התלמיד עם המושגים הבסיסיים.	תיאוריה של המוזיקה לתלמידי תיכון עמי 1-22 צליל, קצב וזיכרון מוזיקלי- יפים יופה	תרגול מהספר ונגינה במקלדת. מבחן סיכום/ עבודת סיכום. ניתן לתרגל את הנושא באתר musictheory.net הן תיאוריה והן פיתוח. ציון שאינו לבגרות
מבוא לקצב: תיווי משך, ערכים ריתמיים השלם וחלקיו- 4/4, 2/4, 1/4	4		תיאוריה של המוזיקה לתלמידי תיכון עמי 23-26 קצב לכולם- רוני הולן	
מרווחים: <ul style="list-style-type: none"> קונסוננס ודיסוננס- קטן/ גדול/ זך. משלימים מוגדלים ומקטנים- הצעה: התמקדות 	8	התלמיד יכיר את המרווחים בכתיבה, בנגינה ובשמיעה. התלמיד יפגוש מרווחים מאפיינים בסגנונות שונים במוזיקה היהודית	תיאוריה של המוזיקה לתלמידי תיכון עמי 31-53 צליל, קצב וזיכרון מוזיקלי- יפים יופה	1% תרגול מהספר, התנסות בכתיבת מלודיה ע"פ כללים נתונים. (למשל: כתוב מלודיה המורכבת מצעדי סקונדות וטרצות בלבד). ניתן לתרגל את

<p>הנושא באתר musictheory.net תיאוריה והן פיתוי"ש. ניתוח מלודי של ניגונים או פיוטים, שירים עבריים עתיקים או עכשוויים. כל קטע מלודי המנותח בכיתה- ינוגן. מעשי: נגינה ושמיעה של מרווחים נתונים. משימת סיכום- הגשת מלודיה כתובה ע"פ כללים כבחירת המורה/ או מבחן סיכום בכתיבה ושמיעה.</p>		<p>המגוונת- ניגונים ופיוטים. התלמיד יכיר את המשקלים וערכי הקצב הבסיסיים.</p>		<p>בסקונדה מוגדלת וקוינטה זכה כמרווחים שימושיים במוזיקה יהודית, התמקדות בטריטון כמרווח שימושי במוזיקה עכשווית.</p> <ul style="list-style-type: none"> • מרווחים מורכבים סולפזי- סי קטן- דו שני בצלילים טבעיים.
<p>קריאת והכתבת קצב- בוחן ציון שאינו לבגרות</p>	<p>"קצב לכולם"- רוני הולן</p>	<p>היכרות עמוקה יותר עם הערכים והמשקלים הפשוטים. זוגי לעומת אי זוגי.</p>	<p>4</p>	<p>קצב: משקלים- 4/4, 2/4, 3/4 ערכים ריתמיים: שמיניות וחלקי 16.</p>
<p>1% עבודה בקבוצות על צ'ארט נתון עם הרמוניה פשוטה. נגינת ההרמוניה בכלי הנגינה האישי של התלמיד. כלים מלודיים ינגנו פירוקים. בנוסף, ניתן לתרגל את הנושא באתר musictheory.net תיאוריה והן פיתוי"ש.</p>	<p>תיאוריה של המוזיקה לתלמידי תיכון עמ' 103 האלתור בג'אז- רז יצחקי עמ' 34-32</p>	<p>התלמיד יכיר את האקורדים המשולשים בכתיבה, בנגינה, בשמיעה ובשירת סולפזי.</p>	<p>4</p>	<p>האקורד המשולש: מז'ור/ מינור/ מוגדל/ מוקטן לא דיאטוניים. מצב יסודי והיפוכים. סימול אקורדים במוזיקה קלה.</p>
<p>1.5% 1. תרגול בכתיבה מהספר. בנוסף, ניתן לתרגל את הנושא באתר musictheory.net תיאוריה והן פיתוי"ש. מבחן סיכום: כתיבת הסולמות הנלמדים ונגינתם בכלי הנגינה האישי של התלמיד. אפשרות גם לכתיבת יצירה מלודית בניחוח מוזיקה יהודית מסורתית/ פיוט מזרחי.</p>	<p>תיאוריה של המוזיקה לתלמידי תיכון עמ' 89-56</p>	<p>התלמיד יכיר בהיקפיות ולעומק את הסולמות המוזכרים ע"י כתיבה/ נגינה/ שירת סולפזי ושמיעה. התלמיד יקבל כלים בסיסיים בהבנת מבנה הסולם וההיררכיה הצלילית.</p>	<p>14</p>	<p>סולמות:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ממעגל הקווינטות אל הסולמות מז'ור ומינור טבעי/ הרמוני/ מלודי. • סולמות יחסיים (בספר- "מקבילים") וסולמות שווי טוניקה. • פנטטוניים מז'וריים ומינוריים ביחס למוזיקה היהודית והעברית הקדומה (תפילות פנטטוניות במסורות ישראל, טעמי מקרא וקשר

				<p>לפנטטוניקה)</p> <ul style="list-style-type: none"> • סולמות בולטים במוזיקה מסורתית יהודית- כל מגמה תתמקד כראות עיני המורה. למשל: השטייגר החסידי- אהבה רבה/ החיג'אז ועוד רבים. • שירת קטעי סולפז' בסולמות הנתונים.
1.5%	תיאוריה של המוזיקה לתלמידי תיכון עמ' 102-109	התלמיד יקבל כלים לשימוש באקורדים המשולשים ביחס למלודיה נתונה, התלמיד ייחשף להשוואת ביצועים של מלודיה אחת עם הרמוניה שונה בין הביצועים, במהלך התקופה יתנסה בהירמון מחדש (הרמוניזציה) של קטע נתון בעצמו.	10	<p>אקורדים משולשים דיאטוניים לסולם מז'ורי/ מינורי:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ראיית הקשר בין הסולמות לבין המשולשים הדיאטוניים להם. הדרגות בסולם המז'ורי/ מינורי וחשיבותן- ראשיות ומשניות. • קדנצות הרמוניות- אותנטית, פלגאלית, מדומה וחצי קדנצה- כתיבה/ זיהוי ושמיעה. • הרמוניזציה בסולמות מז'ור ומינור- דיאטוני בלבד.
1%	קצב לכולם- רוני הולן	התלמיד יעמיק את ידיעותיו בקצב ככלי לכתיבה/ לקריאה ולנגינה.	8	<p>העמקה בקצב:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6/8 לעומת 3/4, משקלים זוגיים לעומת אי זוגיים. • חיבורי קשתות • סינקופות רבעים
6%			58-60 ש"ש	סה"כ

כיתה יא' – 2 ש"ש הרמוניה , פיתוח שמיעה , פיתוח שמיעה רתמי- 60 ש"ש

<u>נושא מרכזי ונושאי הלמידה</u>	<u>שעות</u>	<u>מושגים ומטרות</u>	<u>ביבליוגרפיה</u>	<u>המלצה למעקב ומשימות מהתיאוריה אל הביצוע 7% מהציון הסופי +2.5% על תרגיל הרמוניזציה</u>
חזרה ורענון של החומר משנה שעברה	4	הכנה של התלמיד לרכישת הידע בהמשך	תיאוריה של המוזיקה לתלמידי תיכון צליל, קצב וזיכרון מוזיקלי- יפים יופה קצב לכולם- רוני הולן	הגשת עבודת סיכום ציון שאינו לבגרות
טרנספוזיציה:	6	היכרות עם המושג מהשטח הביצועי. העמקת הכתיבה המוזיקלית ויכולת לעבד בסיסי להרכב עם כלי טרנספוזיציה.	תיאוריה של המוזיקה לתלמידי תיכון עמ' 88-89	1% הגשת צ'ארט לנגן של כלי טרנספוזיציוני (חצוצרה/ סקסו', קלרינט) יחד עם ליווי בסימולי אקורדים (פסנתר/ גיטרה) ניתן לתרגל את הנושא באתר musictheory.net הן תיאוריה והן פיתו"ש.
מודוסים:	14	התלמיד יכיר בהיקפיות ולעומק לפחות 2 מודוסים שנלמדו עפ"י בחירת המורה באמצעות כתיבה/ נגינה/ שירת סולפז' ושמיעה.	תיאוריה של המוזיקה לתלמידי תיכון עמ' 90-95	0.5% עבודה בזוגות- הצגה לכיתה של פיוט או שיר במודוס. נגינה של המודוסים בכלי האישי עד 3 סימני היתק. ניתן לתרגל את הנושא באתר musictheory.net הן תיאוריה והן פיתו"ש.
קצב:	2	העמקת הידע והתמודדות בנגינת טרילולות	קצב לכולם- רוני הולן	0.5% נגינת קטע נתון עם טרילולות

<p>2%</p> <p>מומלץ מאד לתרגל את הנושא באתר musictheory.net ותיאוריה והן פיתוי"ש.</p> <p>בחינת/ עבודת סיכום : כתיבה ונגינה של ספטאקורדים מתוך צ'ארט. כלים מלודיים יגנו בפירוק.</p>	<p>תיאוריה של המוזיקה לתלמידי תיכון עמ' 120 יסודות בהרמוניה של הג'אז והמוזיקה הקלה- קימלמן ובנקוט עמ' 21-27</p>	<p>התלמיד ירחיב את העולם ההרמוני שנחשף אליו עד כה ממשולשים למרובעים. התלמיד יראה את הקשר בין הסולם לאקורדים המרובעים הנגזרים ממנו.</p>	<p>10</p>	<p>ספטאקורדים דיאטוניים ולא דיאטוניים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maj7, 7 דומיננטי, m7, מוקטן מוקטן, חצי מוקטן, aug7 – סימולי האקורדים. • האקורדים המרובעים הנגזרים מהסולם המז'ורי והמינורי הטבעי/ הרמוני/ מלודי. • שימוש באקורדים מרובעים במוזיקה הקלה. אפשר להביא דוג' מיוצרים עכשוויים ברוח המוזיקה היהודית: י.רזאל/ א. בנאי/ ש. גרוניך ועוד.
<p>1%</p> <p>נגינה, שירה בסולפ'זי וכתיבה של טריטון ופתרונותיו.</p>	<p>תיאוריה של המוזיקה לתלמידי תיכון עמ' 122</p>	<p>התלמיד ירחיב ויעמיק את נושא המתח וההרפיה במוזיקה.</p>	<p>6</p>	<p>דרגה V7:</p> <ul style="list-style-type: none"> • הטריטון הדומיננטי ופתרונותיו • היפוכי דרגה V7
<p>1.5%</p> <p>נגינה וקריאה מתוך דף תווים בנושא זה.</p>	<p>קצב לכולם- רוני הולן</p>	<p>העמקה של ערכים ריתמיים</p>	<p>8</p>	<p>קצב:</p> <p>סינקופות שמיניות וחלקי 16, קשתות הארכה</p>
<p>2.5% תרגיל רהמוניזציה</p> <p>עבודה בזוגות על כתיבה של צ'ארט נתון והעשרתו תוך שימוש בדומיננטות שניויות. הצגת העבודה בכיתה בנגינה.</p>	<p>יסודות בהרמוניה של הג'אז והמוזיקה הקלה- קימלמן ובנקוט עמ' 44-47</p>	<p>הרחבת היכולת להרמן קטע בהרמוניה עשירה יותר ממה שלמדו עד כה.</p>	<p>8</p>	<p>דומיננטות שניויות:</p> <ul style="list-style-type: none"> • הכרות עם הנושא מתוך הספרות • דרכים לרהמוניזציה של קטע נתון ושילוב של דומיננטות שניויות כהעשרה הרמונית.
<p>7%</p>			<p>58-60 שיש</p>	<p>סה"כ</p>

כיתה יב' – 2 ש"ש הרמוניה , פיתוח שמיעה , פיתוח שמיעה רתמי- 60 ש"ש

בשנה זו, ההתנסות בשטח תהווה מימד משמעותי עבור התלמידים. נושאי הלימוד הינם הרחבה לנלמד בכתות י"א ונתונים לבחירה בהתאם להספק הלימוד. מומלץ לשים דגש על נושא פיתוח שמיעה, מקצבים וסולפג'. אחוזי הציון יתווספו לכל משימה מסכמת בהתאמה לנושאי הלימוד.

נושא מרכזי ונושאי הלמידה	שעות	מושגים ומטרות	ביבליוגרפיה	המלצה למעקב ומשימות מהתיאוריה אל הביצוע 7% מהציון הסופי 2.5%+ על תרגיל רהרמוניזציה 5%+ פרויקט סיום
חזרה על הנושאים משנים קודמות	8	הכנה יעילה לשנה שלישית	תיאוריה של המוזיקה לתלמידי תיכון צליל, קצב וזיכרון מוזיקלי- יפים יופה קצב לכולם- רוני הולן יסודות בהרמוניה של הגיאו והמוזיקה הקלה- קימלמן ובנקוט	הגשת עבודה אישית לבדיקה ובחינה בנגינה ע"פ הנושאים שלמדנו בשנים קודמות. ציון שאינו לבגרות
תקציר בנושא "המקאם" תוך התמקדות ב-4 מקאמים להרחבה ע"פ בחירת המורה תוך מתן דוג' מפיוטים	6	הרחבת הידע התיאורטי אל המסורת היהודית המזרחית	יסודות המקאם- מרינה טושיץ'	תרגול המקאמים הנלמדים בנגינה
מבנים מוזיקליים במוזיקה קלה תוך השוואה למוזיקה יהודית מסורתית ופיוטים ABABCB / ABACAD / AB AABA ועוד	6	התלמיד יכיר תבניות מעולם המוזיקה הקלה, המוזיקה היהודית והפיוטים	נושא זה נלמד במסגרת תולדות המוזיקה היהודית וניתן להרחיבו.	
קצב: משקלים מורכבים 5/8 , 7/8	6	התלמיד ירכוש מיומנות בזיהוי משמיעה וביצוע של המשקלים	קצב לכולם- רוני הולן	2% משימה בקבוצות- העברה של שיר נתון למשקל מורכב
סקוונצות מלודיות והרמוניות	4		מתוך רפרטואר לפי בחירת המורה	
סולמות והרמוניה בולטים בניגוני כליזמר העמקה בסולמות ומהלכים הרמוניים בולטים בז'אנר	4-6	הקניית ידע וגישה לעולם הכליזמר היהודי	השמעות בעיקר	במפגש סיכום אפשרי להביא כיתת אמן עם נגן כליזמר

	קצב לכולם- רוני הולן		2	קצב: המיוולות
3%	יסודות בהרמוניה של הגיאז והמוזיקה הקלה- קימלמן ובנקוט עמ' 48 Realbook	התלמיד ישתמש בכלים אלו בעולם המעשי ותוך כך יוכל להעשיר את הנגינה בהרכב/ עיבודים	10	הרחבת הדומיננטה ע"י המהלך II-V. הרחבה על המהלך II-V בסולם המינורי לעומת המז'ורי: II חצי מוקטן/ II m7
2%	קצב לכולם- רוני הולן	התלמיד ירכוש מיומנות	4	קצב: משקלים מתחלפים
	משימה בקבוצות- עבודה על שיר תוך שימוש במשקלים מתחלפים			
	הרמון מחדש של צ'ארט נתון 2.5% תרגיל רהרמוניזציה	יסודות בהרמוניה של הגיאז והמוזיקה הקלה- קימלמן ובנקוט עמ' 68-69	2	תחליף טריטון
	יסודות בהרמוניה של הגיאז והמוזיקה הקלה- קימלמן ובנקוט			נושא לבחירה בהתאם להספק במגמה- צילי מתח באקורדים ושימוש (טנשנים)
7%			כ-60 ש"ש	סה"כ
<p>פרויקט סיום- 5% - בהלימה לנושאי הלימוד שנלמדו בכתה י', יא', יב' / כתיבה וביצוע מחדשים לשיר עברי- ישראלי/ פיוט/ ניגון מן התפילה במסורות השונות באינטרפרטציה אישית ליחיד או הרכב תוך שימוש בחומרים שנלמדו במהלך שנות הלימוד. למשל: פיוט ב-4/4 להעביר למשקל מורכב או מתחלף תוך שימוש בטכניקות הירמון מחדש (רהרמוניזציה). תהליך העבודה יעשה בתמיכתו המינימלית של המורה. הנושא יכול להיבחר ע"י המורה ו/או ע"י התלמידים באישור המורה. התהליך יהיה עמוק ומשמעותי ותוך כך התלמיד יצא אל עולם המוזיקה עם כלים בסיסיים ומורחבים גם יחד בקצב/ מלודיה והרמוניה.</p>				

ביבליוגרפיה

תורת המוזיקה:

בנקוט אלי, קימלמן עמיקם, **יסודות בהרמוניה של הג'אז והמוזיקה הקלה**.
הנדלסמן דן, **הרמוניה טונלית, כרכים א-ב**. הוצאת רימון.
הולך רוני, **קצב לכולם**, הוצאת אור-תו.
טושיץ מרינה, **יסודות המקאם**.
יופה, יפים. צליל, **קצב זיכרון מוזיקלי**.
שורץ-מדיני צילה, רולניק סימה, גפן אביטל, גל איה, אורבך-פרידמן ירדנה. **תיאוריה של המוזיקה לתלמידי תיכון**. ספר מקוון בהוצאת הפיקוח על המוזיקה, תשע"ד.

תולדות המוזיקה:

כהן פרופ' יהודית (עורכת), **תולדות המוזיקה**, מט"ח, 2012.

מוזיקה יהודית:

חוברת מוזיקה יהודית, הוצאה פנימית.

A.Z.Idelsohn: **Jewish Music and his Historical Development**. New York, 1992.

Shiloah, Amnon: **Jewish musical traditions**, 1992.

אמזלג, אברהם. **פרקים במוזיקה של יהודי מרוקו**. הוצאת ברית יוצאי מרוקו, 1986.
האוניברסיטה הפתוחה: **המורשת המוזיקלית של קהילות ישראל**.
בהט, אבנר. **מוזיקה יהודית-שער לאוצרותיה וליוצריה**. הוצאת הקיבוץ המאוחד.
היידו אנדרה, מזור יעקב. **אוצר החסידות: 101 ניגוני ריקוד חסידיים**. רננות: 1988.
וולף, זושא, הרב (עורך). **היכל הנגינה**, הוצאת היכל מנחם, ירושלים.
זלמנוב, שמואל (עורך). **ספר הניגונים, ניגוני חסידות חב"ד**, הוצאת נחוח.
יובל-סדרת מונוגרפיות: **נושאי מוזיקה בזוהר, טקסטים ומפתחות**.
מזור, יעקב. **מסורת הכליזמרים בארץ ישראל**. האוניברסיטה העברית י-ם, 1998.
סטוצ'בסקי, יהויכין, **במעגלי המוזיקה היהודית**.
סטוצ'בסקי, יהויכין. **הכליזמרים**.
צייטלין שניאור זלמן, בר-דין חיים. **מקראי קודש: הקריאה של כתבי הקודש בנגינות**. מזרח ומערב, 1977.
שליט, דניאל. **יודע נגן**, 2002.

נספח - הערכה

1. 3 יחידות לימוד עיוניות {בשילוב עם ביצוע} המהוות 60% מהחומר לבגרות שיכללו:
 תורת המוזיקה + ביצוע = 30% (שעתיים שבועיות במשך 3 שנים)
 תולדות המוזיקה + ביצוע = 30% (שעתיים שבועיות במשך 3 שנים)

2. 2 יחידות לימוד המהוות 40% מהחומר שיכללו:
 הרכבי ביצוע - 20%
 יחידה ביצועית/עיונית - 20%

פירוט אחוזים של מרכיב הציון לבגרות במסגרת 3 יחידות לימוד עיוניות {בשילוב עם ביצוע} סה"כ= 60%

תחום הלימוד	פירוט נושאים	צורת הערכה	אחוז
תולדות המוזיקה המערבית	מבוא	משימה אישית להצגה בכיתה או הגשה	1%
	ימי הביניים	מבחן/עבודה	1%
	רנסנס	מבחן/עבודה	1%
	בארוק	מבחן/עבודה	1%
	קלאסית	מבחן/עבודה	2%
	רומנטית	מבחן/עבודה	2%
	המאה העשרים	מבחן/עבודה	2%
סה"כ			10%

מוזיקה יהודית	מבוא למוזיקה יהודית	פרויקט אישי	1%
	מוזיקה בתנ"ך		
	מוזיקה בבית המקדש	דף עבודה מסכם	1%
	*טעמי המקרא	דף עבודה שיכלול טבלה מסכמת.	1%
	שירת הבקשות ומקאמים	1. דף עבודה וסיכום המקאמים (בהשוואה לסולמות מז'ור ומינור) 2. עבודת חקר: כל תלמיד יבחר פיוט, יכתוב על הרקע שלו וינתח אותו לפי	2%

	הפרמטרים שלמדנו.		
2%	עבודת חקר: מציאת ניגון חסידי, כתיבת הרקע שלו וניתוח מוזיקלי על פי הפרמטרים שנלמדו בכיתה	*הניגון החסידי	
2%	עבודת חקר: מציאת ניגון כליזמר, כתיבת הרקע שלו וניתוח מוזיקלי על פי הפרמטרים שנלמדו בכיתה.	*כליזמר	
2%	עבודת חקר: מציאת קטע חזנות, כתיבת הרקע שלו וניתוח מוזיקלי על פי הפרמטרים שנלמדו בכיתה.	*חזנות	
2%	דף עבודה מסכם על יוצרים במוזיקה היהודית ומציאת הז'אנר אליו הם שייכים.	מגמות במוזיקה היהודית הפופולארית המאה העשרים	
אחוז	צורת הערכה	פירוט נושאים	תחום הלימוד
כל קטע מהוה 5% מהציון סה"כ 10%	ביצוע של 2 סגנונות מתוך החומר הנלמד במוזיקה יהודית. קטע 1 – במהלך כיתה י"א. קטע 2 – במהלך כיתה י"ב.	ביצוע	מוזיקה יהודית
20%			סה"כ-עיוני ומעשי

1%	הגשת מלודיה כתובה ע"פ כללים ובוחן זיהוי משמיעה או מבחן סיכום בכתיבה ושמיעה	מרווחים	תורת המוזיקה
1%	עבודה בקבוצות על צ'ארט נתון עם הרמוניה פשוטה. נגינת ההרמוניה בכלי הנגינה האישי של התלמיד	אקורדים משולשים – מז'ור, מינור, קטן, מוגדל לא דיאטוניים	
1.5%	מבחן סיכום: כתיבת הסולמות הנלמדים ונגינתם בכלי הנגינה האישי של התלמיד.	סולמות	
1.5%	עבודת סיכום בזוגות להגשה בכתב +הקלטה	אקורדים משולשים דיאטוניים לסולם מז'ור/מינורי	
1%	עבודה בקבוצות- העברה של שיר	קצב – הרחבה	

	ממשקל זוגי לאי זוגי או להיפך.		
1%	הגשת צ'ארט לנגן של כלי טרנספוזיציוני (חצוצרה/ סקסו', קלרינט) יחד עם ליווי בסימולי אקורדים (פסנתר/ גיטרה)	טרנספוזיציה	
1%	עבודה בזוגות+נגינת מודוסים בכלי האישי עד 3 התקים	מודוסים	
0.5%	שירה של קטע נתון	סולפג' מודוסים	
0.5%	נגינת קטעים נתונים עם טריולות	קצב - טריולות	
2%	בחינה/עבודה לסיכום: כתיבה ונגינה של ספטאקורדים מתוך צ'ארט	ספטאקורדים דיאטוניים ולא דיאטוניים	
1%	נגינה, שירה בסולפג' וקתיבה של טריטון ופתרונותיו	V7דרגה	
אחוז	צורת הערכה	פירוט נושאים	תחום הלימוד

1.5%	נגינה וקריאה מתוך דף נתון	קצב-סינקופות והעמקה בערכים רתמים	
2.5%	הרמון מחדש של צ'ארט נתון	דומיננטות שינוניות	
2%	משימה בקבוצות- העברה של שיר נתון למשקל מורכב	קצב-משקלים מורכבים	
3%	עבודה בזוגות- העמקה הרמונית של צ'ארט תוך שימוש בהרחבות של V-II ודומיננטה במהלכי	הרחבת הדומיננטה	
2%	משימה בקבוצות- עבודה על שיר תוך שימוש במשקלים מתחלפים	קצב-משקלים מתחלפים	
2.5%	הרמון מחדש של צ'ארט נתון	תחליף טריטון	
5%	כתיבה וביצוע מחודשים לשיר עברי- ישראלי/ פיוט/ ניגון מן התפילה במסורות השונות באינטרפרטציה אישית ליחיד או הרכב תוך שימוש בחומרים שנלמדו במהלך שנות הלימוד	פרויקט סיום	
30%			סה"כ

שעות תגבור במגמות שיש להם יותר מ7 ש"ש למשך שלוש שנים של התכנית הייחודית:

אולפנת עפרה

שעות לימוד במגמה

8	כתה י
9	כתה יא
10	כתה יב
1	משתנה

פרוט שעות תגבור-שעות שנלמדות במגמה מעבר 7 השעות של התכנית הייחודית:

נושא	מספר שעות שבועיות
הרכבים	2 ש"ש
הרכבים	2 ש"ש
הרכבים	2 ש"ש
עיבוד והלחנה	1 ש"ש
הרכב משותף לבנות המגמה עם בנות מכינה לחיים {כיתת שילוב באולפנא}	1 ש"ש

ישיבת אמי"ת חברותא

שעות לימוד במגמה-

19	כיתה י
22	כיתה יא
20	כיתה יב

פרוט שעות תגבור-שעות שנלמדות במגמה מעבר 7 השעות של התכנית הייחודית:

נושא	מספר שעות שבועיות
הרכב מוזיקה יהודית	2 ש"ש
הרכב מוזיקה ישראלית	2 ש"ש

2 ש"ש	הרכב ג'אז
2 ש"ש	אלתור/ הרכב קולי / הרכב מוזיקת עולם
3 ש"ש	הלחנה ועיבוד + סאונד ועבודה באולפן
1-4 ש"ש (תלוי כיתה)	תגבור תאוריה : קצב, פיתוח שמיעה, קריאת צ'ארטים ותווים , הרמוניה, ג'אז ועוד.

אולפנת הללי- גבעת וושינגטון:

שעות לימוד במגמה-

כיתה י	19
כיתה יא	18
כיתה יב	עדיין לא הגענו לשכבת הגיל

פרוט שעות תגבור-שעות שנלמדות במגמה מעבר 7 השעות של התכנית הייחודית :

מספר שעות שבועיות	נושא
3 ש"ש	הרמוניה של המוזיקה הקלה ליד המקלדת
1 ש"ש	קצב
2 ש"ש	סאונד
2 ש"ש	הלחנה
2 ש"ש	סדנת קצב
2 ש"ש	אינטרפרטציה לזמרות
2 ש"ש	אלתור
2 ש"ש	תזמורת
2 ש"ש	הרכב יוצר
2 ש"ש	הרכב משקלים
2 ש"ש	הרכב בלקני
2 ש"ש	הרכב ישראלי

ישיבת בני"ע כינור דוד

שעות לימוד במגמה-

כיתה י	* 19
כיתה יא	* 19
כיתה יב	* 21

פרוט שעות תגבור-שעות שנלמדות במגמה מעבר 7 השעות של התכנית הייחודית:

*הערה: למעט "דיסק שמינית", כל שאר השעות הם לקבוצת מתאימים ולא לכל תלמידי המגמה מאותה כיתה.

נושא	מספר שעות שבועיות
הרכב ביג-בנד (רב שכבתי יי-י"ב)	2 ש"ש
הרכב קלאסי (רב שכבתי יי-י"ב)	2 ש"ש
הרכב מוזיקה ערבית (רב שכבתי יי-י"ב)	2 ש"ש
קורס הקלטה באולפן (רב שכבתי יי-י"ב)	2 ש"ש
פרויקט דיסק שמינית (י"ב)	2 ש"ש
קורס כתיבת עיבודים בסיבליוס (רב שכבתי יי-י"ב)	2 ש"ש
קורס כתיבת מוזיקה באמצעות קיובייס midi (רב שכבתי יי-י"ב)	2 ש"ש

המוסד הלימודי: אולפנת בני"ע שירת הים

שעות לימוד במגמה-

20	כיתה י
24	כיתה יא
תפתח מגמה בשנה הבאה	כיתה יב

פרוט שעות תגבור-שעות שנלמדות במגמה מעבר 7 השעות של התכנית הייחודית:

כיתה יי

מספר שעות שבועיות	נושא
2 ש"ש	תרבויות
2 ש"ש	הרמוניה
2 ש"ש	הרמוניה מתקדמות
1 ש"ש	תרגול הרמוניה
10 ש"ש	הרכב כללי/ פיוט/ הקשה/ קולי/ נשיפה
2 ש"ש	קיובייס/ סיבליוס
1 ש"ש	שעת מגמה

כיתה יא'

מספר שעות שבועיות	נושא
2 ש"ש	תרבויות
2 ש"ש	הרמוניה
2 ש"ש	הרמוניה מתקדמות
1 ש"ש	תרגול הרמוניה
12 ש"ש	הרכב כללי/ מוז' עולם/ כליזמר/הקשה/ קולי/ נשיפה
2 ש"ש	קיובייס/ סיבליוס
1 ש"ש	שעת מגמה
2 ש"ש	אינטרפטציה ועיבודים בסגנונות עכשוויים